

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

AVALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította : Dr. BÓROS GYÖRGY.

Tavaszi mindenütt.

Hosszu, kietlen tél után végre kizöldült a határ. Lassan és bátortalanul egyelőre, mintha a természet is annak az állig felfegyverzett világnak vassarkái alatt nyögne, mely Európa millióit rab-szolga sorsban tartja. Konferenciák, értekezletek egymást érik, győzők és legyőzöttek egyaránt iparkodnak kiutat találni az össze-akadt fegyverek utvesztőiből. Ám a béke-nyár elérését meg-nehezíti a kölcsönös gyanakvás, elnyomási politika és a háboru fel-felhörrenő réme. S mégis — lassan, de biztosan — közeleg a nyár, ha egyelőre még csak a tavasz küzd is a tél jégszívű bérenceivel. A rádió hallottam s íme tovább adom nyomtatott betűkben: „Nin-csen a világnak annyi szuronya, mely megtudná akadályozni a fát, hogy rügyezzen s a virágot, hogy bimbóba nyíljon!” A mi unitárius egünk is lassan talán mégis csak bimbóba nyílik. Angliából az egyesült unitárius főtanács első impozáns gyűléséről ad hirt ez a számunk; Amerikában már régóta eljött a tavasz s az ötszáz unitárius gyülekezet csodákat művel; a pápai uralom alá került Itália unitárius gyülekezeteket készül alakítani s Szófiától-Norvégiáig minden országban foly a szabadelvű kereszténység megszerveződése. Nálunk is közeleg a tavasz. Ha a vásárhelyi Unitárius Napok el is maradtak, annál nagyobb erővel folyik az előkészítő munka az ifjuság nyári egyetemes konferenciájára, mely végre talán összefogásra fogja bírni a szerteszét, egymás nélkül megindult ifjusági mozgalmakat!

A tavasz eljött s most csak az lesz a kérdés, ki fog a téllal tartani, s ki lesz az eljövendő nyár előharcosa! Unitáriusok! nyí-sátok meg lelketeket a tavasz ígérete előtt s segítsetek az újjá-születés szent munkáiban. Hadd legyen végre nálunk is tavasz, meg-ujulás, újjászületés, a közéletben, az egyházban, a lelkekben: tavasz mindenütt!

Sz. I. S.

Vári Albert ur

Loco

Str. Al. Vlăduță 6 [Bolyai-u.]

TÜZHELY MELLETT

Morzsák Bölcs Salamon asztaláról.

- Kapzsi embernek hova szalad az utja?
Gazdája éltét tudom, meg nem nyújtja. (Péld. 1:19)
- Bolond markába' a vétel ára:
Egy kis eszet venne, ha egy kis esze lenne. (17:16)
- Még a bolond is bölcs, ha hallgat:
Eszesnek ajkán a lakat. (17:28)
- A maga dolgában ki lágy
Testvére annak, aki cserbe' hágy. (18:9)
- Lemaradni a versengésben —
Olykor az a tisztesség éppen. (20:3)
- Eljár a szája — Ne légy barátja. (20:19)
- Az alvás gondja — Öltöztet rongyba. (23:21)
- Torkodra kést tégy — Mértéktelenség!
„Egyél lelkem, igyál lelkem!” —
S számlálgatja, hányat nyeltem. (23:7)
- Ha gyűlölőd éhes, adj ennie:
Eleven szemet raksz a fejire. (25:21)
- Megéri-e a mézbe beléveszni:
Dicsőség-e dicsőséget keresni? (25:27)
- Ügyed van, végezd el:
Másnak titkát ne fedd fel! (25:9)
- Szelíd szó csontot tör. (25:15)
- Egyél, egyél, ugy-e, hogy édes?!
Elég, elég, kiadod, édes. (25:16)
- Eb megtér okádására:
Bolond a bolondságára. (26:11)
- Tál a restig oda ér:
Rest a tálig már nem ér. (26:15)
- Törd meg mozsárban:
Bolond minden porában. (27:22)
- Titokzatos szeretet,
Jobb a nyílt *ma rád verek*. (27:5)

Pálffi Márton.

Egyházi életünk a jelenben és jövőben*)

Legelső estélyünkön az angol egyházakról s azok társadalmi munkájáról hallottunk érdekes és tanulságos előadást, s most engedje meg nekem az igen tisztelt közönség, hogy én a saját egyházi életünkről tartsak rövid elmefuttatást, felolvasást. Két részben óhajtom tárgyalni e kérdést Először: milyen a mi egyházi életünk a jelenben és másodszor: milyen kellene legyen a jövőben. Természetes, igen tisztelt közönség, hogy én csak a saját egyéni elgondolásaimat és megállapításaimat mondom el, ez nem akar sem kritika lenni, sem pedig nem akar senkit, aki esetleg más véleményen van, befolyásolni. De az én meggyőződéseim az, igen tisztelt közönség, hogyha már mi ezeket a kedves egyházi estélyeket megtartjuk, itt e helyen adjunk hangot minden olyan kérdésnek és eszmének, melylyel a mi egyházi s ezáltal társadalmi életünket is előbbre vihetjük; ha rossz, javíthatjuk, ha jó, még jobbra tehetjük. És ezt a munkát megindítani itt tartom a leghelyénvalóbbnak, itt az ifjuság körében, a jövő nemzedék lelkivilágában, hiszen ők veszik át a mi kezünkből a vezetést s nekünk arra kell törekedjünk, hogy necsak hozzánk hasonló utódok lépjenek a mi nyomdokainkba, hanem nálunknál sokkal több lelkesedéssel és tetterkészséggel rendelkező nemzedék vegye fel a kezünkből kivett munkaeszközt egyházi és társadalmi téren egyaránt. Legyünk tisztában azzal, hogy a minden téren mérföldes csizmákkal haladó kor mind több és több követelményekkel lép fel s jaj lesz annak a népnek, annak az egyháznak, amely nem tud egész embereket állítani sorompóba, akik a haladó kor követelményeit megértve, méltó munkásai lehetnek a rájuk hagyott szent örökségnek, egyetemes egyházunknak. Egész emberek kellenek, sziklaszilárd jellemek, önzetlen munkások. Ezt értsük meg jól, s értse meg az ifjuság, a jövő nemzedék s így készüljön a jövőre. Ma a vallás és a faj nálunk egyet jelent. Az erős egyház — egyuttal a faj erőssége, fenntartó oszlopa. Céltudatos, igazi egyházi élet jelenti egyuttal a faj, a nemzet örökéletét is.

Lássuk tehát először egyházi életünket a jelenben. Mindenekelőtt legyünk tisztában azzal, hogy a világháború előtti és utáni embereket egy egész világ választja el gondolkozásban, érzésben és életfelfogásban. A világháború előtti embert a háború rémségei, szenvedései átgtyúrták teljesen. Meglett férfiaiunk, fiatal ifjuságunk színe-java, szóval a mai nemzedék, végigszenvedte a háború minden borzalmát künn a harctereken, bejárta a félvilágot és soha nem látott helyeken, soha nem látott népeket, idegen eszméket és irányzatokat ismertek meg s ezekkel telítve érkeztek haza testileg, lelkileg összetörve, hogy itt is tanui legyenek annak, hogy a háború nyomorúsága itthon, a front mögött is mennyire próbára tette szeretteik életét. Csoda-e tehát, ha az annyi szenvedésen, lelki meg-

*) E felolvasást Csiki Albert egyházi tanácsos afia tartotta Székelyudvarhelyen a D. F. E. ifjusági tagozatában.

próbáltatáson keresztül ment, háborút viselt embertársaink itthon csak nehezen tudták beletalálni magukat az itthoni életbe s nem tudták azt ott folytatni, ahol 1914-ben elhagyták.

Míg a kenyérkereső apa oda volt a háboruba, az itthon maradt gyermekek apa nélkül, meglazult fegyelem mellett nőttek fel s mikor a háboru végével az apa hazakerült, már egy egészen új nemzedéket talált, amelynek fegyelmezettsége sok kívánni valót hagyott fenn. Mindezek tetejébe jött az imperiumváltozás s ennek folyamányaképpen az egyházi és más terhek nagymérvű megnövekedése, miután az egyházi birtokok nagyrésze kisajátított s egyetemes egyházunk forrásai ezáltal megszűntek. Már most csoda-e, ha a mindenféle nyomorúságot s a harcterek rémségeit átszenvedett és idegen eszméktől elbódult lelkek nem mindenütt találták bele magukat a megváltozott viszonyokba s főkép sok helyen hidegen fogadták az egyetemes egyházi adózás terhét, melyet kénytelen volt a főhatóság bevezetni. Hála azonban a jobb belátásnak és az idő mindent begyógyító és kiegyenlítő erejének, kicsinyként felülkerekedett a jobb belátás s örömmel hallottuk, hogy miként szólaltak meg tornyainkban a háboruba elvitt harangok helyett közadakozás útján beszerzett új harangok s szólalt meg a zsolttárok égig emelő melódiája a kijavított orgonákon. De mindezek dacára, mégis meg kell állapítsuk, hogy ma nincs meg az a benső vallásos buzgóság, az a tetterekészség és lelkesedés, mint amilyent a megváltozott viszonyok, egyházunkkal szemben tőlünk megkövetelnek. Nem akarunk még ma sem tudatára ébredni annak, hogy egy egészen új világgal állunk szemben, amelyben kicsinyre és nagyra egyaránt óriási feladatok várnak. Nem tudunk, mert nem akarunk áldozni szent lelkesedéssel, odaadó buzgósággal akkor, amikor közös édesanyánk, egyházunk felénk nyújtja kérés, esdeklő kezét. Ezer és ezerféle formában van igénybe véve csekély anyagi erőnk az igaz, megnehezedett az időjárása felettünk, az is tagadhatatlan, de ha egyházaink oltárain a tűzet kell élesztetni, ha elnémuló iskoláink életéért kell sikra szállanunk, akkor mindenkinek kötelessége áldozatot hozni. Mert az nem áldozat, ha esetleg csekély nélkülözhető feleslegünkből juttatunk a szent célra; az az áldozat, ha le tudok mondani a legszükségesebből is, csak hogy adakozni tudjak a közös célra.

Hiába tagadnók, hisz ez a baj általános, testvéregyházainknál is éppen így van, megcsappant a vallásos buzgóság, a templom szeretete, életszükséglete. A legtöbb helyen üres templomokban csendül fel a zsolttár és szólal meg a pap ajakán az Isten igéje. Presbiteriumunk a legtöbb helyen, tisztelet a kivételnek, nincsenek hivatásuk magaslatán s ki kell mondjam, bár nehezemre is esik, egész egyetemes egyházi életünkben nem látom ma azt a nagy koncepcióju, összefoglaló, mindenkit átható lüktető erőt, mely mint kovász a tésztát, áthatja az egész organizációt, tettere, munkára serkenti az egyház minden egyes tagját, kicsinyjét és nagyját egyaránt. Ez az egységes, összefoglaló erő, ez a tenni akarás, ez a szent lelkesedés.

és áldozatra serkentés, ez az isteni erő kell, hogy vérünkkel váljon s vérévé váljon különösen a jövő nemzedéknek, ha élni akar és a küzdelemben meg akarja állni a maga helyét.

Ma az egyházakra nagy hivatás vár. Ezt a küldetést, ezt a hivatást minden egyháznak kötelessége legjobb tudása szerint betölteni. Hogy ezt betölthesse, ennek a tudatától kell áthatva legyen felülről kezdve le végig az egyháznak minden szervezete, minden egyes tagja. Mint egy hatalmas gépezet, melyben az utolsó csavarra is szükség van, úgy kell összemunkálkodjék, összhangban legyen az egyetemes egyház minden tagja, minden szerve. Céltudatosan, iránytsabottan, hivatásszerűleg.

Igen tisztelt közönség! Az elmondottak természetesen reánk is vonatkoznak s reánk, udvarhelyi unitárius hivekre is találunk. Ismerjük el, mi magunk sem vagyunk jobbak az átlag unitáriusoknál, mi magunk is tele vagyunk mindazokkal a hibákkal, amelyek nem erősítenek, hanem inkább gyengítenek. Gyönyörű szép templomunkból nálunk is sokan hiányoznak, mi is még sokkal többben lehetnénk ott. Az áldozatok után mi is zugolódva járunk, pedig egyházunknak mi is egyik erőtt adó forrása kellene legyünk. A lerongyolt, anyagiakban szűkölködő édesanyát gyermekeinek kötelessége istápolni, segíteni. Tegyük szívünkre kezünket s valljuk meg őszintén magunknak, hogy zugolódás nélkül eleget tettünk-e az ezirányban reánk váró kötelességeknek.

Hogy minden téren a pontos kötelességteljesítés útjára lépjünk, hogy mint tavasszal a rügyekben az életet adó nedvkeringés, úgy egyháztársadalmi életünkben is meginduljon mint hajtó erő, mint jóra serkentő tűz az az egységes, mindent lenyűgöző erő, melyre feltétlen szükség van, reá mutatok röviden, hogy mi a kötelességünk a jövővel szemben.

Mindenekelőtt le kell szögezmem, hogy erre a jövőre nevelni kell az embereket, tehát a mi fiainkat és a mi leányainkat reá kell nevelni hivatásukra, mert mi vagyunk felelősek a jövőért, ha nem nevelünk méltó utódokat.

Külsőleg a jókarban, tisztán tartott templom és egyházi épületek mutatják egy egyházköztség tagjainak, híveinek áldozatkészségét és buzgóságát, valamint a helyes vezetést. Nincs szomorubb látvány, mint az omladozó falu, az idő vasfoga által megkoptatott templom és torony, belsőemberi lakás és épületek, a düledező kerítések és a burjánnal felnőtt, kerítésnélküli temető.

Egyházközseink — tisztelet a kivételnek — a temetőkre fordítanak a legkevesebb gondot. A temetőkertek, ahová mindannyiunkat a kegyeletnek, a szeretetnek elszakíthatatlan szálai fűznek, majdnem mindenütt teljesen elhanyagoltak, sőt a legtöbb helyen teljesen bekerítetlenül állnak. Ebben a tekintetben még tehetősebb egyházközseinknél is nagyon sok a kívánni való. Egy kis jóakarattal, esetleg közös munkával nagyon könnyen lehetne ezeken segíteni.

Belső élete is egyházközseinknek sokkal melegebb kellene legyen.

(Folytatjuk.)

Az angol unitáriusok manchesteri főtanácsa

1929. ápr. 14—19.

Angol unitárius testvéreinknek a multban két külön egyházi egyesületük volt, egyik leginkább a déli részt, London környékét, a másik az északi részt Manchester vidékét ölelve magába. Ez a két egyesület természetesen barátságos viszonyban volt egymással s több esetben egy-egy egyházközség vagy pap tagja volt mindkettőnek. A két szervezet azonban egyrészt igen sokba került, másfelől megsztéforgácsolta az erőket, ahelyett, hogy az egyetemes unitárius egyház szolgálatába állította volna. Ezt az egyház vezetői már régóta belátták s többször tettek lépéseket mindkét egylet részéről az egyesülés érdekében, de valamely részletkérdésen mindig fennakadtak. Több évi lankadatlan munka, tanácskozás után végre annyira haladt az egyesítés munkája, hogy tavaly pünköszt hetében sikerült a két testületet egyazon időre Londonba hívni össze gyűlésre, hol mindkettőnek gyűlésén kimondották, illetve megszavazták az egyesülést, úgy határozván, hogy egy átmeneti évig a két egyesület tisztikara együttesen kormányozzon, amíg összehívják az új egyesült egyház főtanácsát a General Assembly-t. Egyedül a titkárát választották meg az új unitárius egyesült egyháznak Mortimer Rowe személyében, aki a főtiszt. püspök ur beiktatásán tavaly Kolozsváron képviselte az angol s amerikai unitáriusokat.

Ilyen körülmények között érthető, hogy angol unitárius testvéreink nagy várakozással, előkészülettel néztek az ez évi manchesteri főtanács elébe, amely hivatva volt arra, hogy külső formájában és megnyilatkozásában is kifejezést adjon ez új unitárius egységnek s ez egységből fakadó új erőnek. Az unitárius egység lélekemelő jelensége sugárzott ki a sok külföldi delegátus jelenlétéből, akik a szélrózsa minden irányából jöttek ez alkalomra.

Az ünnepi szellem már vasárnap betöltötte a lelkeket, amikor a környékbeli unitárius templomokban külön alkalmi szónokok beszéltek az elkövetkezendő napok jelentőségéről.

A tulajdonképeni ünnepség hétfőn, 15-én délután kezdődött a manchesteri városháza hatalmas, fényes fogadótermeiben, hol a város polgármestere, feleségével együtt, látta vendégül a hatalmas számban összegyűlt unitáriusokat a város és polgári hatóságok nevében. Üdvözlő beszédére dr. Gow, egyik unitárius elnök válaszolt. „Mi unitáriusok szerényen, de némi nemes büszkeséggel tekintünk itt körül. A teremben a falakon levő ősi képek közül több egyházunk tagjait örökíti meg, ott a künn elterülő téren egynek szobrot emeltek s a vármegye egyik vezérférfia jelenben is unitárius.“

Este fél nyolckor tartották meg a főtanácsi istentiszteletet, amelyen a Sheffield-i pap tartotta a főtanácsi prédikációt. Zsufolásig megtelt a 400 esztendő s komor, puritán méltóságú öreg templom. A gyülekezet vele együtt érezte mindvégig az alapige szavait: „Ti nem azt mondjátok-e, hogy még négy hónap s eljön az aratás?“

Imé, mondom néktek: Emeljétek fel szemeiteket és lássátok meg a tájékokat, hogy már fehérek az aratásra.“*) Az unitárius vallás szebb jövődjének gazdag aratása fehérlett mindnyájunk lelki szemei előtt e magasztos órában.

A gyűlések mindvégig emelkedett szellemben, méltóságteljesen folytak le. Szinte hallani lehetett a történelem szárnyсуhanását, érezni a felnyitott történelmi lap új szépségét. A szónokok lelkét átítatta a történelmi órák varázsa, az ajkakat megihlette az új unitárius egység szentsége.

Kedden este egy külön nagy teremben tartottak nyilvános gyűlést. A termet az előadás előtt egy órával már ellepte a közönség, ami még itt Angliában, a pontosság hazájában is ritkaságszámba megy. Az elnök után elsőnek Birmingham polgármestere tartott előadást „A világ hívása s a mi feleletünk“ címen. Beszédének különösen egy hasonlatával fogta meg a lelkeket, amikor a vármegye főiparát, a pamutszövést hasonlította össze az unitárius vallás szövetével.

Az anyag (a pamut), amelytől Manchester vidékének jóléte függ, a nyugat messzi távol helyeiről jön. Itt gyönyörű anyaggá szövik sötét városoknak szürke füstfelhője alatt s innen füstös városokból küldik a ragyogó, mesés keletre. Ez a csodálatos ipar azonban csak hitre alapítva lehetséges s mihelyt a vármegye elvesztené hitét, elvesztené iparát is.

„Mi, a mi egyházunk — mondotta — mi is összehordjuk hitünk nyersanyagát a világ négy sarkából. Mi elfogadjuk mindazt, mit a filozófia adhat, a tudomány nyujthat, örömmel üdvözljük az új felfedezéseket, mi örömmel látjuk mindezeket s agyunk nyitva van minden igazság befogadására, akárcsak Lancashire vármegye aijai.“

„S mikor mi ezt a nyersanyagot összegyűjtöttük, hitünk szövetévé fonjuk. És mi hisszük, hogy a világnak szüksége van erre a szövetre, amit mi készítünk.“

Óriási érdeklődés kísérte főt. dr. Boros György püspök ur előadását az erdélyi unitárius egyház történelmi hivatásáról, evangéliumáról. A jelenlevő hatalmas előkelő közönség őszinte tisztelete nyilvánult meg abban, hogy előadása kezdetén felállva hallgatta bevezető szavait.

Egy előadás hangzott el India s a khasi hegyek unitáriusairól. Sydney Jones a vármegye „főispánja“ az egyház legközelebbi teendőiről beszélt, s az erdélyi unitáriusok régi ismerőse s jóbarátja Dr. Drumond zárta be ezt a fényesen sikerült gyűlést.

Szerdán nevelésügyi kérdéseket tárgyaltak, erről hasábos cikkekben számolt be a napi sajtó is.

Szerdán este egyszerre 3 gyűlés volt párhuzamosan. A lelkiesszövetség, az ifjúsági egylet s a nőszövetség gyűlései. Mindeniken óriási számú közönség volt jelen.

*) János IV—35.

Csütörtökön délelőtt különböző részletkérdéseket tárgyaltak, délután volt a híres Essex Hall Lecture, amelyet Dr. Mellone a manchesteri teológia volt igazgatója tartott: „A középkor üzenete a modern világ számára” címen.

Csütörtök estére társasestélyt rendeztek. Ez volt a legnépesebb, legcélszerűbb az összes gyűlések közül.

1080 körül volt a megjelentek száma. Az estélyt igen helyes ötlettel Manchester egyik legnagyobb szépművészeti muzeumban tartották meg. A muzeum hatalmas termei színültig teltek a jelenlevő unitáriusokkal. Így telt el két óra barátságos beszélgetéssel, ismerkedéssel. Igen kedves jelensége volt az estélynek az oxfordi Manchester College teologusainak felvonulása J. Dumble vezetésével (a tavalyi székelykereszturi konferencián jelenvolt angol ifjusági kiküldött). A fentnevezett college ifjusága Mr. Dumble felhívására gyűjtést rendezett a dévai lerombolt Dávid Ferenc emlék felállítására s a küldöttség a gyűjtés eredményét 3 font és egy Schillinget (mintegy 2450 leít) adta át a főt. püspök urnak. A püspök ur megható szavakkal köszönte meg az ifjuság e lelkes megnyilatkozását, mondván, hogy az átnyújtott pénz névértékénél még sokkal többet ér a testvéri együttérzés, amelynek ez tolmácsolója. A manchesteri unitárius teológia ifjusága is szintén gyűjtött 30 Schilling körül, amelyet ha a körülmények engedik, szintén egy ekkora összegre szándékozik kiegészíteni.

Az összes gyűlések közül talán a pénteki, az utolsó napi volt a legmegragadóbb. Valami magával ragadó varázsa volt ennek az egésznek, amint a földkerekség minden részéből ez alkalomra összegyűlt unitáriusok képviselői megszólaltak rendre. Mintha lehullott volna mindnyájunkról a testiség földhözköttettsége s pár óra alatt lélekben bejártuk a kerek nagy világot. Itália kék ege, az erdélyi Kárpátok nyíló virágai, a Csendes Óceán mélázó vidéke, Amerika ipari zaja, Hollandia szélmalomokkal teletüzdelt lankája s Skandinávia csendes nyugodt tengerszemei az unitárius egység gyönyörű mozaikjává olvadt lelki szemeink előtt. Amint a vidékek különböző képviselői felszólaltak, diadalmasan éreztük különösen mi erdélyiek, hogy az unitárizmus, amelyért őseink áldoztak, mártírhálált haltak rég túlhaladt már Erdély bércein; az erdélyi unitárizmus ma már egy gyöngyszeme annak a gyönyörű ékszernek, mely a földünket gyöngysorként fogja körül. Egy szerves egész egyesítve a legszentebb érzések idegszálaival; egy egységes test, melyben egyik tag fájdalommal lesújtólag hat a másakra is, öröme felvillanyozólag a többi tagokra is.

Elsőnek Puglisi római egyetemi tanár beszélt az olaszországi unitárizmusról. Számuk az utóbbi évek alatt megsokszorozódott, ugyancsak ujságaik, kiadványaik száma. Egyik legbiztatóbb jelenség, hogy mintegy 20 egyetemi tanár van összeköttetésben a mozgalommal.

Utánna a főt. püspök ur szólott. Előadásának bevezető szavait a közönség tisztelete jeléül felállva hallgatta.

Utána Bors Mihály torda-aranyoskőri felügyelő-gondnok beszélt az erdélyi unitárius világiak nevében.

Sorba szólaltak fel ezek után az amerikai, ausztráliai (nem ausztriai), új-zeelandi, hollandiai, norvégiai kiküldöttek, majd egy szónok az indiai unitáriusokról beszélt.

Ezek után a két elnök Mr. C. J. Street és Dr. H. Gow, kiknek elnöksége alatt az egyesülés létrejött, köszönték meg a rájuk ruházott bizalmat, megtiszteltetést. Meleg ünnepeltetésben volt mindkettőjüknek részük, hiszen nagyrészt nekik, odaadó munkájuknak volt köszönhető az egyesülés létrejötte.

Utánuk az új egyesült angol unitárius egyház első elnöke foglalta el az elnöki széket s tartotta meg rövid elnöki székfoglaló beszédét.

Az új elnök bármily különösen is hangozzék nekünk erdélyieknek, egy nő — Mrs Sydney Martineau. Személyében két ősi unitárius család a Martineau és a Nettlefold családok nemes hagyománya egyesült ritka egyéni képességével. E hagyomány s e tehetség emelték őt e rendkívül fontos, megtisztelő tisztségre az egyesült unitárius egyház első elnökévé.

Egy gyönyörű egyházi ének éneklése után a főtisztelendő püspök ur megáldó szavaira az utolsó percig is emelkedett hangulatban, bezárult az új egyesült angol unitárius egyház első ünnepélyes főtanácsa a General Assembly.

Mindez így szavakban leírva talán jelentésségtelennek, hétköznapiak látszik, de mi jelenlevők mindannyian éreztük, hogy életünk egyik legnagyobb élménye volt e hét, hogy az egyetemes unitárius egyház történelmében egy új gyönyörű fejezet nyílt meg a történelmi főtanáccsal.

Heywood, 1929. április hó.

Kövári Jakab
unitárius lelkészjelölt.

.....

Gyászrovat. Müller Gyula kolozsvári egyházközségünknek hosszú időn át presbitere, a régi unitárius hívhűség és áldozatkészség igazi megtestesítője, március hó folyamán 72 éves korában hirtelen elhunyt.

Németh Istvánné sz. Bodolai Zsuzsánna, torockói lelkészünk neje, 68 éves korában, 46 évi házaset után hosszas szenvedés után meghalt április hó 7-én.

Ambrus Dezső, egy szép reményekre jogosító ifjú 25 éves korában itthagya az élet harcterét ápr. hó 18-án Kolozsvárt.

Bartók Albert nyug. unitárius lelkész április hó 11-én csendesen elhunyt Csekefalván. Élt 90 évet, mely szép időből 47-et egyházunk szolgálatában töltött el. Nyugalmát megzavarta egyetlen fiának Zuárdnak, ki mint III. éves theologus önként ment a háboruba, hősi halála. Legyen a viziontlás megnyugtató és édes.

Istennek örök békéje fogadja magába és ölelje át az elköltözötteket.

NŐK VILÁGA.

Felhívás a vidéki Unitárius Nőszövetség Elnökségeihez.

A kolozsvári Unitárius Nőszövetség tervbe vette a vidékről szolgáltatba fölkerült unitárius székely leányoknak valláserkölcsei alapon való megszervezését abból a célból, hogy hasznos, tanulmányos és szórakoztató foglalkoztatással összetartsa őket s elvonja a város sokszor káros, erkölcsrontó hatásától.

Az erre a célra alakult bizottság a kérdés tanulmányozása után munkaprogramját a következőkben foglalta össze:

Falusi leányainknak védelme, támasza, utmutatója akarunk lenni városi tartozkodása alatt. Jó irányban befolyásunkkal hatni reájuk, visszavezetni népies viseletük fölvevására, jó könyvekhez juttatni, elvonni őket a ponyvairódlom rontó hatásától, rossz mozis látogatásától visszatartani. Vasárnap délutáni szabadidejükben összegyűjteni őket s tanulmányos, vallásos, kulturális s orvosi előadások által jobba, erkölcsösebbé nevelni őket.

Együttal nemes szórakozásokról is gondoskodni számukra, ami más-kor is odavonja őket, (ének, szavalat, tánc, társasjáték stb.) mert csak úgy tudunk eredményesen küzdeni az utca hatása ellen, ha jól találja magát s megfelelő szórakozásban is van része.

Írni, olvasni akarjuk tanítani azokat, akik iskolában nem jártak; kézimunkákat megkedveltetni velük, továbbá tanfolyamokat (szöveg, varrás, tejfeldolgozás stb.) rendezni számukra s általa — esetleg — kenyérkereséshez juttatni.

Ez nagyjában a megalakítandó Leány-egylet munkaterve. De ehhez a munkához a vidéki Nőszövetségünk segítségét is kérjük. A városban szétszórtnak lakó falusi leányaink összeírása itt szinte lehetetlen. Fölkérjük minden faluban működő nőszövetségi elnökségeink tagjait — s ahol az nincs, ott a helybeli papot vagy papnét, sziveskedjenek a faluból ide szolgáltatba fölkerült leányaikról a hozzátartozóiktól pontos adatokat szerezni — hol, melyik utcában, kinél lakik a leány, ezt nekünk a Nőszövetség irodájába (Unitárius kollégium 20 sz. ajtó) minél előbb beküldeni kérjük, hogy itt értesítéseik alapján fölkeressük s számbavehessük őket.

Az értesítést kérjük minél előbb, hogy megkezdeit munkánk ne legyen késések által akadályozva. A jó cél érdekében kérjük fáradozásukat, közreműködésüket.

Hitrokonni üdvözléttel:

Gyallay Pap Domokosné.

Dr. Boros Györgyné.

Nőegyleti jubileum Karácsonfalván. Főlemelő kedves ünnepség keretében ünnepelte meg a „Karácsonfalvi Unitárius Nőegylet“ fennállásának 20 éves jubileumát husvét másodnapján a délelőtti istentisztelettel kapcsolatban. Jövő munkásságának fokozása szempontjából célszerűnek látom megörökíteni az „Unitárius Közlöny“-ben ez ünnepség lefolyásának történetét és az egylet 20 éves áldásos működésének kimagaslóbb tényeit. Az ünnepség nagy templomi gyülekezet és a nőegyleti tagok csaknem teljes jelenlétében az életremények ünnepén folyt le az unitárius templomban, hol az egylet tagok az első padsorokban foglaltak helyet. A virágdiszbe öltöz-

tetett templomban alkalmi imát és beszédet Bálint Ödön helybeli lelkész mondott; beszédében kiemelve a nők szerepét a multban és hivatását a jövőben, míg az egyesület 20 éves működésének történetét Pálffy Géza énekvezér-tanító ismertette tömör szavakban. Vári Domokos lóközi lelkész ez alkalomra írt gyönyörű versét Bálint Ida székely leány szavalta megkapó ügyességgel. Alkalmi költeményekkel szerepeltek Sántha Apolló, Füzi Vilma és Kovács Eszter székely leányok is. Lelkész bezáró szavai után a gyülekezet lelkes énekével zárult be az ünnepély.

20 esztendő semmi az idők végtelenségében, de mindenesetre elég hosszú idő ahhoz, hogy egy testület megmutassa életre- vagy halálravalóságát. A karácsonfalvi unitárius nőegylet életrevalóságát mutatta meg. Ez a ma létező hasonló egyesületek között a legrégebbiek közé tartozik. Már 1907-ben megindul a törekvés a szervezkedés felé az akkori lelkész és neje irányításával. Két éven keresztül alapszabályok nélkül munkálkodnak nőink műsoros estélyek rendezésével az egyházköztség döngetett pilléreinek erősítésére és a hit szilárdítására. 1909-ben pedig ténylegesen megalakulnak a főnti címmel; alapszabályt létesítenek, melyet az Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa jóváhagy s azóta ennek pontjai értelmében működnek áldásosan és eredményesen. Ez időtől kezdve az egyesület évente a téli hónapokban valláserkölcsi irányzattal műsoros felolvasó-estélyeket rendezett, melyek mindig igen látogatottak voltak. Rendezett évente egy-egy műsoros táncvigalmat is szép anyagi és erkölcsi haszonnal s igen sokszor színelőadást. Hozott áldozatot az egyházköztség oltárára, a háboruban küzdő katonáknak, vak hősöknek, továbbá a mult év folyamán a Kolozsvári Unitárius Leányotthon javára. Adott egyetemes egyházi adóba 500 leut, egy beteges öreg nő egyleti tagnak 100 leut s egy szegény unitárius családnak 200 leut. Legnagyobb pénzbeli áldozatát pedig ez év februárjában tartott tea-estélyének tiszta jövedelmével hozta, midőn ezt — 5000 leut — az unitárius egyházköztség által a templomban elhelyezendő „hősök emléktáblája” céljára adni határozta. Ugyanezen célra ajándékozta a jubileumi ünnepély alkalmából husvét harmadnapján rendezett bál tiszta jövedelmének is a felét.

Ime a mult, mely áldásos és tevékeny életéről beszél s mely szép jövőndőt ígér. Szép mult után még szebb jövőndőt remélünk. Hiszem, hogy ez egyesület, mely a multban építője volt az egyházas és vallásos életnek, munkása lesz ezután is az Istenországának s támasza féltve őrzött és itt e helyen sokszor veszélyeztetett unitárius hitűnknek, egyházközségünknek. Hiszem, hogy a jeleni belső asszonyok vezetése mellett ezután is lesznek megértő és hűséges nőegyleti tagok, kik nem a fondorkodás és zavarkeltés ördögi munkájával, de az egyházszeretet építő erejével fognak összetartani és tenni egy újabb 20 esztendő szép kilátásainak megvalósításáért s hogy az életremények husvétii ünnepén megcsillant örömkönnyek egy további áldásos munkának voltak az előhírnökei. Hiszem, hogy az egyesület ma meglevő 11.474 leu készpénze a jövőben még gyarapodni fog és a jöttevéseknek áldott kufforrása lesz.

A mi egy Istenünk adjon kitartást és buzgóságot Unitárius Nőegyletünk hűséges tagjainak s az ezután leendő tagoknak is, hogy a multból táplálkozó jövő még szebb lehessen.

Karácsonfalva, 1929. évi április hó 1-én. Bálint Ödön, unitárius lelkész.

Az oklándi „Dávid Ferencz-Nőegylet“ április 2-án, husvét harmadnapján erkölcsi és anyagi sikerben gazdag műkedvelő előadással egybekötött mulatságot rendezett a községi vendéglő színháztermében.

Előadatott a Péterfi Gyula „Piros rózsza, fehér rózsza“ című darabja. A betanítás fáradságos munkáját Vass Albertné önnagysága vállalta és végezte teljes elismerésre méltóan. Elnöknő készséggel nyitotta meg a hetekre terjedő próbák tartására a papi ház ajtaját. Az egyszerű falusi hivekből felkért szereplők általában jó igyekezettel buzgólkodtak a siker érdekében s méltán érdemelték ki a nagytermet zsufolásig megtöltő közönség — amelyben az értelmiség is nagyszámmal volt jelen — elismerését. Külön is megemlítést érdemel a Göndülnét személyesítő Kovács Dénesné, aki bár most először állott színpadon, de a közhangulat megállapítása szerint, igazán meglepő ügyesen oldotta meg feladatát. De megemlítésre méltók voltak: Fekete Miklós, a Szilasi, Fekete Miklósné, a Judit, Füni Dénes, a Kóbori, Barta Dénes, a Lábaviszi, Benkő Péter, Egyed József, a két cigány és a kisebb szerepekben különösen Egyed Dénes a gondnok szerepében. Az estély sikere jelzi egyben az egylet vezetősége iránti tiszteletet is, amit méltán váltott ki a közönségből az egylet 3 éves eredményes munkássága és az a nemes törekvés, hogy jövedelmével mindig a köz javát igyekezett munkálni. Most is az estély jövedelméből a temp'omot látta el új énekeskönyvekkel, behelyezvén oda 41 darabot, mindeniken ezen felirattal: „Az oklándi Dávid Ferencz-Nőegylet adománya az oklándi unitárius egyházközségnek — templomi használatra.“

Az egyházközség hálával fogadta a kedves adományt. A mulató közönség pedig várakozással gondol az egyletre azon reménységgel, hogy jövőben is ilyen kedves alkalmakat fog szerezni. *Jelenvolt.*

A marosvásárhelyi konferencia elmarad. Jeleztük, hogy az „Unitárius Lelkészkör“ elnöksége junius elejére több napra terjedő konferenciát készít elő. Amint értesülünk, ez a konferencia — közbejött akadályok miatt — bizonytalan időre elmarad.

Hősök emléktáblája felavatása Kőkösben. A világháboruban elesett hősök emlékére a hozzátartozók Kőkösben szép márvány emléktáblát készíttettek, melyet 15 hősi halottnak a nevével a templom falában helyeztek el. Az emléktábla ünnepélyes felavatása április 7-én volt a templomban igen nagy érdeklődés mellett. Ez alkalommal imát és felavató beszédet Kovács Lajos brassói lelkész tartott, az emléktábla létrejöttének történetét pedig Benedek Gábor helybeli lelkész ismertette. Az unitárius dalárda, Kiss Dénes énekvezér-tanító vezetésével, igen szépen énekelt. A kőkösi egyházközség az utóbbi időben többször adta jelét egyházas áldozatkészségének. Most az élő es soha el nem fogyó szeretet hozta meg méltó áldozatát.

A kolozsvári D. F. egyleti Nőkszövetsége márciusi és áprilisi kötőkéje is, mint az előbbiek, igen szépen sikerültek. Az előbbinek műsora a következő volt: 1. Opera-ária. Énekelte Katona Böske. 2. „Brassai és én“. Előadta Dr. Patakyné Nagy Piroška. 3. Magyar népdalokat énekelt Katona Rózsi. 4. „Coppélia“ című balletből zongorázott Bródi Tamás. 5. Szavalt Ehrenwert Sárika. 6. Mandolin zongorakisérettel. Előadták: Káppler Jenő, Dovál Pál és Góth Pál.

Az áprilisi kötőke ezidén az utolsó volt. A műsor első száma Nyirő József író és szerkesztő gyönyörű szabadelőadása volt az édesanyáról. 2. Magyar népdalokat énekelt Fazakas Jenő theológus az unitárius kollégiumi zenekar kíséretével. 3. Monolog. 4. „Üti benyomások“. Előadta Lukács Sándor püspöki titkár.

A Nőkszövetsége minden közreműködőnek hálás köszönetét fejezi ki e helyről is. *Ü. K.-né.*

Jelentés

vidéki nőszövetségünk 1927-28. évi munkásságáról.

Maroskőr. (Ntszt. Halmágyi János esperes ur szíves közlése nyomán.)

1. A székelykáli nőkszövetségének védnöke: K. Nagy Árpádné urasszony, elnöke: Kilyén Gizella tanítónő, jegyzője: Dániel Istvánné, pénztárnoka: Kilyén Sándorné.

A nőszövetség tartott 8 összejevetelt felolvasásokkal és szavalatokkal. Karácsony estéjén az iskolás gyermekek részére megható karácsonyfa-ünnepélyt rendezett különféle ajándékok, ruhaneműek és taneszközök kiosztásával. Az iskola javára adott az egylet 1377 leut. 1928 junius 3-án, az anyák napján ünnepélyt rendezett a templomban, hol Kelemen Árpád lelkész alkalmi beszédet tartott, az iskolás gyermekek pedig az anyákat dicsőítő verseket szavaltak s egy-egy virágcsokorral kedveskedtek szüleiknek.

Tagok száma 34. Pénzvagyona 1300 leu.

2. Nyáradszentlászlóról csak az a rövid jelentés érkezett. hogy: „A lelkész vezetése mellett január és február hónapokban 8 vallásos estély tartatott.“

3. Nyáraddálfalván a nőkszövetsége a tavaszi és nyári hónapok második vasárnap délutánján, télen pedig minden csütörtök este összejevetelt tartott. Összesen 17-et. Szabadelőadások, felolvasások, szavalatok, monologok, kisebb szindarabok voltak műsoron.

A nőkszövetsége vezetői: Török Elekné élnök, Kiss Gézáné diszelnök.

4. Iszlóban a téli hónapokban minden szerdán este tartott a nőkszövetsége a D. F. Egylettel együttes összejevetelt. Lelkész afia szabadelőadásokat, bibliai magyarázatokat tartott; özv. Keresztély Jánosné tanítónő felolvasásokkal, az ifjuság pedig — valláskülönbség nélkül — szavalatokkal szerepelt.

5. Szabédon a nőegylet és ifjusági egylet együttesen tartotta összejeveteleit, összesen 16-ot. Tartott még egy Brassai- és egy Dávid Ferenc-émlékünnepélyt. Ünnepi beszédek, felolvasások tartattak s szavalatok és énekdarabok adattak elő. Tartott karácsonyfa-ünnepélyt is.

6. Iklándi jelentés a D. F. Egyletről szól, de minden bizonnyal a nők is résztvettek abban a szép munkában, amelyről a jelentés Szent-Iványi Sándor lelkész urhoz küldetett meg.

7. Marosvásárhelyt az „Unitárius Nőkszövetsége“ két, havonként egy-egy műsoros összejevetelt tartott felolvasások, szabadelőadások, szavalatok és énekszámokkal. November és március hónapokban diszgyülések tartattak. Továbbá rendezett a nőkszövetsége egy igen szépen sikerült teaestélyt, egy szeretet-vendégséget és egy mesedélutánt. Ez utóbbi.

alkalmával 207 drb csomagot osztott ki unitárius gyermekeknek ajándékképpen, juttatva egy-egy csomagot a szórványokban lakó unitárius növénydeinknek.

15 szegény gyermeket és családot részesített ruhasegélyben 21.818 leu értékben.

A szövetség pénzvagyona 19.304 leu. Tagok száma 55. Választmányi gyűlések hetenként egyszer, családi összejövetelek 15 alkalommal tartottak.

A Nőszövetsége elnöke Dr. Sárkány Miklósné.

(Folytatjuk.)

.....

Egyről-másról.

A szegedi árvíz 50 éves évfordulója. Ezelőtt 50 évvel március 8—13-ig óriási szerencsétlenség zúdult az akkori Magyarország második legnagyobb városára Szegedre. A megdagadt Maros és Tisza elöntötte a várost s lerombolta annak háromnegyed részét. Az ilyen évfordulók emlékeztetik az embert sok mindenre. Így többek között arra is, hogy az akkori árvizet a gondatlan és lelkiismeretlen erdőirtás okozta, melynek folyományaképpen a vízfogó erdők megritkultak s a nagy víztömeg Szegedre zúdult. Ki gondolná, hogy egy kis gondatlanság ily károkat okoz? Jó memento lehet ez ma is, a mi számunkra is.

Bethlen Gábor, erdélyi fejedelem halálának 300 éves évfordulója szintén ez évben van. Ez alkalommal adta ki Szegfű Gyula, neves magyar történettudós, hatalmas munkáját Bethlen Gáborról. E könyv körül nagy vihar támadt, mert egyes különösen református, bírálói szerint igen élesen és igazságtalanul ítélte a nagy fejedelem vallásügyi politikája felett. Mi a magunk részéről csak ennyit kívánunk megjegyezni: lehet, hogy Bethlen Gábor *korának felfogása szerint* liberális és megértő felfogást tanusított a különböző felekezetekkel szemben, de mi Erdélyben há'a Istennek olyan uralkodót is ismertünk, akinek vallásügyi türelmességéhez nem kell oda-tennünk azt a három szót: „*korának felfogása szerint*“. János Zsigmondra gondolunk, az unitárius fejedelemre, akinek megértő valláspolitikáját a világ művelt nemzetei ma is példaként emlegetik.

Voltak-e Jézusnak testvérei? Erről a kérdésről sokat vitatkoztak. Tény az, hogy az Új-testamentumban Máté evang. XIII. rész, 55 versben erről említést olvashatunk: „Nem ez-é amaz ácsmesternek fia? Nem az ő anyját hívják-e Máriának és az ő testvéreit Jakabnak, Józseának, Simonnak és Judásnak? És az ő nőtestvérei is nem mind minálunk vannak-e?“ Ugyancsak a Márk evang. III. 31. is erről biztosít: „És megérkezének az ő (Jézus) testvérei és az ő anyja és kívül megállva, beküldének hozzá hivatván őt. Körülötte pedig sokaság ült vala és mondanak néki: imé a te anyád és a te testvéreid ott künn keresnek téged!“

Fenti helyek nyilvánvalóvá teszik, hogy Jézusnak *voltak* testvérei. Miért fontos ez? Azért, mert ebből is kiviláglik az unitárius vallás igazsága, hogy Jézus ember volt, rendes anyától származott s Isten nem csodák által, hanem a lelkébe öntött szentlélek útján felmagasztosult személyisége és tanításai által akarta az emberiséget boldogságra vezetni.

Természetesen szentháromság-hívő theológusok iparkodtak ezt a tényt kimagyarázni s azt mondták, hogy a zsidó nyelvben a testvér, sógor és sógornő ugyanegy szóval vannak jelölve. Tehát, akikről a bibliai helyek beszélnek, azok nem testvérei, hanem sógorai voltak Jézusnak. Igen ám, de a Márk III. 31—32-ben olvasott rész így folytatódik: „Ő pedig felelé nekik, mondván: Ki az én anyám, vagy kik az én testvéreim? Azután elnézván körös-körül a körülötte ülőkön, mondá: Imé, az én anyám és az én testvéreim. Mert aki az Isten akaratát cselekszi, az az én fitestvérem és

nőtestvérem és az én anyám.“ Jézus e szavaival arra céloz, hogy Isten a mi Atyánk s tehát mindenki, aki hiszen benne, egy nagy család tagjává számíttatik, ahol mindenki testvér! Itt a sógor szó, ha azzal fordítanuk, igen furcsán hatna s Jézus szavainak értelmét egészen megváltoztatná, sőt értelmetlenné is tenné. A külföldi szabadabb, azaz tudományosabb szellemű protesztánsok általában el is fogadják ezt a tényt s ezzel az unitáriusok igazságát, Jézus embervoltát hallgatólagosan elismerik.

A „talentum“ értéke. A Bibliában sokhelyt előfordul ez az ókori pénzegység, a talentum vagy talentom. Újabb becslés szerint egy talentum értéke megfelel kb. kétszázhuszezer leunak a mi pénzünk szerint.

A zsidók száma. Amint tudjuk, Jézus halála után mintegy negyven évvel, a rómaiak lerombolták Jeruzsálemet s a zsidókat száműzték onnan. Halálbüntetés terhe alatt tiltva volt a zsidóknak Judeába visszatérni. Így kényszerültek arra, hogy elvándoroljanak s ezért van ma minden országban a földön több-kevesebb zsidó. Jelenleg a világon élő összes zsidók száma: 15.500.000, mely számnak több, mint egyötöde 3.600.000 Amerikában, az Egyesült-Államokban él.

.....

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Egyházi Képviselő Tanácsunk április 4-én tartott ülésén a következő tárgyakkal foglalkozott: köszönettel elfogadta a Péter Sándor és neje alapítvány 1000 leuval való növelését. Tudomásul vette elnökség jelentését a felekezeti közti, iskolaügyi akció eredményére nézve. (A küldöttség kérte az államsegélyt, a névelmezés megszüntetését és a bakkalaureátusi vizsgák enyhítését. Pozitív eredményt azonban csak Vargyas és Bölön iskolai sérelmeinél érték el, amennyiben a miniszter intézkedett, hogy a felekezeti iskolába beírt tanulók továbbra is ott maradhassanak s a szülőkre ezért kirótt pénzbürságok beszédese megszűnjön.) Köszönettel vette tudomásul E. K. T., hogy a vallásügyi miniszter van leégett abrudbányai templomunk ujjáépítéséhez 10.000 leuval, hozzájárult. Tudomásul vette továbbá, hogy a közjóléti minisztérium újra megengedte a templomépítésre való gyűjtést.

Betegségek. Az a szokatlanul vad időjárás, mely a vetést oly sokáig késleltette, a városokban is sok bajt okozott. Egyházunk vezető tisztviselői csaknem kivétel nélkül átmentek az u. n. spanyol betegségen s emiatt sok levél válaszatlanul maradt. Olvasóink közül azok, kik levelekre vártak, most, hogy a várva-várt tavasz végre eljött, bizonyára megkapják a válaszokat.

Aranykönyv. A kálnoki unitárius egyházközségben az 1928. év folyamán a következő kegyes adományozások történtek: 1. Urasztali kenyeret adtak husvétkor Hosszu Gézané, bort Szabó László. Pünkösdkor kenyeret Czintos János, bort Mihály József. Kenyér értéke 50 leu, boré 100 leu. Szentmihálynapkor kenyeret és bort Szabó Zsigmond 150 eu, karácsonykor Gyöngyössy Géza és neje Incze Piroska 150 leu értékben. 2. Gyöngyössy Károly dr. szabadkai ügyvéd 500 leu. 3. Barabás István budapesti unitárius lelkipásztor édesanyja, Barabás Ferencné szül. Kovács Rákhel emlékére egy urasztali ezüst kehelyt 4000 leu értékben. 4. Ugyancsak Barabás István és testvére, Szabó Lászlóné szül. Barabás Róza szülők, néhai Barabás Ferenc és neje Kovács Rákhel emlékére egy urasztali művészi kidolgozással, kemény tölgyfából, 10.000 leu értékben. Közmunkát teljesítettek: Dombi Áron 50, ifj. Bedő Lajos 80, Mihály András gondnok 300, ifj. Hosszu Ferenc 400 leu értékben. A folyó évben a következő adományok tétettek: Incze Jánosné sz. Mihály Irma egy urasztali himzett pohárterítőt 500 L és Mihály Andrásné sz. Kovács Ilka egy urasztali abroszt 800 L értékben. Isten áldása legyen az adakozókon. — A sepsibodoki leány-

egyházköztségben az elmúlt év folyamán a következő kegyadományok történtek: 1. Urasztali kenyeret mind a négy alkalommal Orbán Ferenc gondnok, aki ezt a jótékonytságot már mióta gondnok, 42 éven keresztül gyakorolja, 160 leu értékben; urvacsorai bort egy-egy alkalomra Teleki Mihályné 40, Henter Gyula 40, Barabás József 40 és N. N. 40 leu értékben. 2. Toronyépítésre az elmúlt év folyamán adakoztak: Barabás József 1000, Kaptza Balázs 500, Deák Ferenc 500, Henter Albert 500, Henter Gyula 500, Bíró Jánosné 500, id. Deák József 500, ifj. Deák József 500, Farkas Aladár 500, Fodor Ferenc 500, id. Fodor Mózes 200 leut. Isten áldása legyen az adakozókon.
o—m.

Nyugtázás. Az egylet pénztárába március 25-től április 30-ig tagsági és előfizetői díjat fizettek: Székely Sándor Kolozsvár, Gergely Istvánné Barót, Bíró Lajos Gagy, Halmágyi Gábor Brassó, Bencédi Sándorné Medesér, Istváni Lajos Kolozsvár, özv. Szénássy Ferencné Dés, Török Lajos Énlaka, Weress László Kolozsvár, Balog Samu Vulkán 1929-re. Fekete Dénes Lupény, Solymosi István Erzsébetváros, Bedő Miklós, Dávid Ferenc Nőegylet, id. Székely Miklós, Unitárius Egyházközség Homoródszentpéter, Lengyel Péter, Kosztin János Lupény, Bustya István, Szolga József Vulkán 1928-ra. Székely Sándor Vargyas, Székely Albert, Simó Mihály Lupény, Koronka Dénes, Árkossy Ferenc Vulkán 1927—1928-ra. Boros György. Pap Mózes, id. Pap Sándor, Unitárius Egyházközség Bencéd Kúti János, Péter Miklós, Varga Pál Székelyszentmihály 1923—1928-ra; Bencédi Mózes, Bencédi Sámuel, Firtos Lajos, Izsák Domokos, László Ferenc, László Sándor, Pap Dénes, Pap Benjáminné, Pap Gyula, Pap József Bencéd, Nagy Lajosné, K. Pap János, Tarcsafalvi Áron, Vasas Sándor Székelyszentmihály, Unitárius Egyházközség Kobátfalva 1924—1928-ra; Gyarmati Dénes, Kovács Dániel, Pap Sándor, Tarcsafalvi Zsigmond, Varga Mózes Székelyszentmihály, ifj. Pap Ferenc Kobátfalva, Hegedüs Péter Lupény 1925—1928-ra; Miklós Ernő, Nagy Lajos, Osvát Áron, özv. Gönc Károlyné Kobátfalva 1926—1928-ra; Kádár Sándor Sepsikőröspatak 1927—1929-re; Id. Gagy Sándor Alsóboldogfalva 1925—1926-ra; Vermes József Lupény 1926—1929-re; özv. Fazakas Domokosné Fiátfalva 1928—1929-re.

Alapítói díjat fizettek: Kovács Miklós Kobátfalva, Pap Mózes, Kádár Balázné Székelyszentmihály, Pálffy Benedek Várfalva 500—500 L-t; Kovács Irén Resica 100 L-t. Kolozsvár, 1929. április hó.

Gálfi Lőrinc, pénztárnok.

.....

Alapítói díj 500 Leu, minek ellenében az „Unitárius Közlöny” ingyen jár!

Minden kézirat Szent-Iványi Sándor szerkesztő címére Cluj, Unitárius Kollégium küldendő.

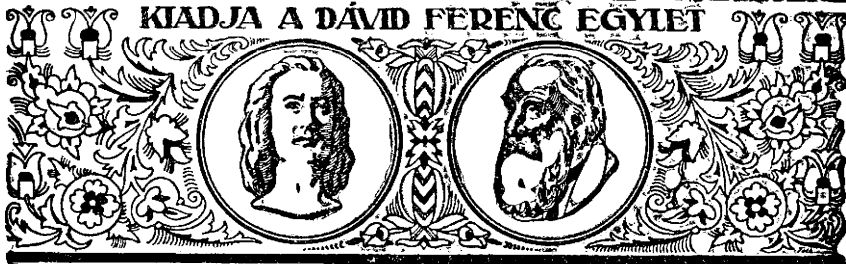
Kéziratokat nem adunk vissza!

Előfizetési ár: Egész évre 60 L. Magyarországra 90 L. Egyes szám ára 8 L. Akik a 60 L-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapítódíj 500 L. Minden pénz Gálfi Lőrinc egyleti pénztárhoz küldendő.

Nyomatott „Corvin”-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17 sz

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította : Dr. BÓROS GYÖRGY.

Anyák.

Kisanyák és nagyanyák, hozzátok szól szavunk, titeket dicsóít énekünk. Ti vagytok azok, akiknek egyikét szentnek, másikat édesnek, mindeniket jónak és szeretettnak mondanak. Ti rólatok nem lehet elég szépet, elég nagyot, elég jót mondani, mert ti büszke szerények, ti féltők és igen gyakran félelemtől reszketők vagytok, mert mi lenne, ha egyszer csak azt vennétek észre, hogy az a drága kis argyal nem néz föl rátok !

Nemcsak ti féltetek. Mi is mindnyájan félünk, mert féltünk titeket. Mindenki az anyában látja mindenét, ami szép, jó és szeretnivaló. Ha az ember mindenkiről elfeledkezik is, de édesanyját nem feledi el soha. Ha a fiu rossz, hálátlan, tékozló és gonosz lesz, egyet szentnek, sérthetetlennek tart: az édesanyját.

Ti minden napotokat gyermekeiteknek szentelitek. Ti még akkor sem feledkeztek meg róluk, mikor ők is már anyák vagy apák. Az az igazi anyai boldogság, hogy ő mindig gyermekeivel van, érettök és bennök él még akkor is, ha a sirhant fedi el szemük előtt.

Anyák, egy napot nektek akarunk szentelni. Ez a nap ebben az évben legyen junius 9-ike. Ekkor jöjjetek a templomba, mert szép szavunk hálájával, szívünk forró dobogásával, illatos virággal akarunk és fogunk megtisztelni titeket. Jöjjetek ünnepeljük együtt az anyák napját !

Hálás szívvel, forró szeretettel köszönt és ünnepel mindnyájatokat
a Főpásztor.

Kelemen Lajos tanár ur
Loco
Str. Iuliu Maniu 24 [Szentegyház-u.]

TŰZHELY MELLETT

Édes anyám.

1. Kis testvérem, mondd meg nékem,
Tudod-e azt te igazán,
Hogy mit jelent, mikor monddod
Ezt a két szót: édes anyám?
2. Édes anyám: ez imádság.
Azért a sok fáradságért
Benne van a gyermek-hála,
Mellyel anyánk megtanított
A legelső imádságra.
3. Édes anyám: zengő ének.
Dala zengett bölcsőnk felett,
Dalolva végezte dolgát
S ő tanított énekelni
Zsoltár-könyvből szent zsolozsmát.
4. Édes anyám: megtartó hit.
Ő mondotta legelőször:
„Fent az égben a jó Isten,
Imádjuk Őt, mert nélküle
Boldogságunk sehol sincsen.“
5. Édes anyám: bizó remény.
Ha bánat ül szíveinkre,
Édes anyánk mondja nekünk:
„Lesz még öröm, lesz még vigság,
Mert az Isten mindig velünk.
6. Édes anyám: hü szeretet.
Gyarlók vagyunk, megbántjuk őt.
Sokszor hullat bús könnyeket,
Mégse vet meg, mégse hagy el,
Mert az anya mindig szeret.
7. Édes anyám: drága áldás.
A jó Isten azért adta,
Hogy a kiseded nagyra nőjjön
És minden jót az anyjának
Hálás szívvel megköszönjön.
8. Édes anyám: minden kincsem,
Segítsen meg a jó Isten,
Hogy bubánat sose érjen
S a sok áldás, mit ránk adott
Reád, anyám, visszatérjen!

Homoródujfalu.

Dobai István.

Anyák napján.

— A kolozsvári unitárius templomban tartott anyák napjára. —

Ott virrasztott harmadnapja beteg gyermeke mellett a mesebeli anya, az örök anya. És azután, este későn, besuhant egy ősz öreg ember és elvitte magával a gyermeket, mielőtt még a kimerült anya észre vehette volna... Kifutott utána a szabad ég alá és a sötét éjszaka elárulta, hogy maga a hideglehelletű Halál járt arra s vitte magával a kioltott gyermekmécsest... És megindult a mesebeli anya az ő gyermeke után. Tövises csipkebokrot keblén melegítette fel, csakhogy az utat tőle megtudhassa, a haláltóba belesírta ragyogó két szemét, hogy átmeheessen rajta és a boszorkának cserébe adta hét országra híres szép fekete haját annak rőt, fakó tincsei helyett, hogy a Halál virágos kertjébe bejuthasson. És ott, a Halál nagy melegágyában, együtt volt az összes emberélet, virágok és fák csodálatos összevisszaságában. Voltak az üveggarangok alatt jácintok és favastagságu pünkösdi rózsák, voltak pompás pálmák és hervadozó beteg virágok. És mindegyikben egy-egy emberszív dobogott és mindegyik egy emberélet volt. S a mesebeli vak anya meghallotta a millió kis virág közül az ő gyermekének szíve dobbanását, de mire rá akart borulni, megjött a Halál és szelével megdermesztette a mesebeli anyát. És akkor visszaadta szemeit és elvonultatta előtte a boldog és a nyomoruságos jövődőt, ami előtt minden gyermek áll és amelyik közül egyik az ő gyermekének a sorsa. És az anya most már nem kérte többé vissza gyermekét, hanem rábízta a Halálra, rábízta Istenre, hogy az ő akarata következze el, mert a Halál is csak Isten akaratát teljesíti... A Halál pedig eltávozott az anya gyermekével az ismeretlen országba.

Igy hangzanak el az Andersen-mese végakkordjai a távozó Halál hideg lehelletével, amint viszi magával a mesebeli gyermeket az ismeretlen birodalomba, ahová minden anya és gyermek egyszer eljut és ahonnan egy anya és gyermek sem tér többé vissza sohasem. Így indul neki sok-sok gyermek egy nagy, ismeretlen országnak az örökké előre vezető végtelen uton, otthagya magára az anyát.

De vajjon csak a Halál ragadja-e el a gyermeket az anyai kezek közül? Én azt hiszem, Andersen allegóriája az Életre is talál, az Életre, mely előbb-utóbb elveszi a gyermeket a családi otthonból és sodorja magával a boldog vagy nyomoruságos jövődő felé. És mit tesz az anya, aki elsírta szemeit gyermeke után s akinek fekete haja megőszült már? Még akkor is gyermeke oltalmáért könyörög Istenhez és csak abban az imádságban nyugszik meg: „legyen meg a te akaratod“.

Az anyai szeretet dicsőítésére szánt mai ünnepnapon álljunk meg egy percre az Élet kiméletlen hajszájában, szakítsunk egy pár pillanatot csendes magunkbaszállásra a világ tülekedő lármájában. Emeljük fel szívünket az örök anya előtt, akinek tekintetében Krisz-

tus szent képe megalázkodik és Heine ördögi arca feltalálja a sokáig keresett szeretetet. Ma minden anyát ünnepelünk, aki gyermeket nevelt, aki őt kézenfogva vezette és tanította. Mert Berde Mária szavaival:

Nézd gyermeked kacsóját:

Fogózza fog ma téged.

Letépi majd az Élet.

És nézz anyád kezére:

Legyen bár csont a földben,

Ha bántanak: összezörren.

És ma sok élő anya hullat könnyeket gyermeke után és ma sok halott anyai kéz mozdul meg a sírokban. Az övék a mai nap, ezt az anyai eszményt ünnepeli ma minden gyermek; egy része itt, a többi a temetőben.

Üdvözlét az élőknak, béke a halottaknak!

Mikó Imre.

Levelet kaptam...

Levelet kaptam hazulról,

Aranyos, kedves levelet.

Az anyám ír és esdve hi

Azonnal haza engemet.

Ugy szeretné, azt akarná,

Hogy már egyszer otthon lásson.

Hisz úgy fáj az, hogy a körből

Olyan régóta hiányzom.

Este, reggel, amint mondja,

Megfigyel minden székeret.

Szalad, rohan a kapuba,

Gondolván, én érkeztem meg.

Inog, szédül és mindig sir,

A csalódást, mikor látja,

Hogy hiába vár fiára,

Ez a tudat nagyon bántja.

Hütlenséggel vádol engem,

Pedig én hűtlen nem lettem.

Mert most is úgy, amint régen,

Imádom őt és szeretem.

Ha lefekszem, ha fölkelek,

Mindig nevét emlegetem.

Szelid, nyájas, kedves képét

A szívemben rejtegetem.

Nem vagyok én háládatlan,

Amig élek nem is leszek.

Isten után ő az első,

Akit legjobban szeretek.

Lőrinczi Miklós.

Az anya.*)

Álmodtam . . . A multnak ismert mezejére vitt képzeletem és lelkem átröpült hosszú-hosszu századokon . . . Láttam Názáret jászolbölcsőjét körülvéve égi fénnel . . . a véres Golgothát a vesztett remény sötét felhőivel . . . Meglátogattam a sirt, hol gyászkönnyekeket sirtak Jeruzsálem leányai. Csend volt ott, néma csend; csak egy-egy halk zokogás mutatta, hogy a megvert pásztor titkos nyája miképen kesereg.

Tanuja voltam annak a szent jelenetnek, midőn feltűnt az uj remény sugára . . . hallottam, amint elhirdették: feltámadott! . . . Ott voltam a végső bucsuzásnál az olajfák hegyén . . . és lelkemen ott ült a kínos kérdés: mi lesz a pásztor nélküli nyájjal, mely kétségbeesetten nézte tőle elszakadó reménységét?! . . . Mi lesz? . . . Nem fogja-e a vérpad, a kereszt, a máglya megrémíteni a mestert sirató tanítványokat? . . . Felveszik-e az elejtett zászlót, vagy pedig visszamegy ki-ki az övéihez . . . és emberek helyett a Genezáret tavának halait fogdossák?! . . .

Igy töprengett lelkem a szent ügyet féltve, midőn egyszerre egy ismeretlen alak lépett hozzám. Nem tudtam kicsoda. Olyan idegen s mégis olyan ismerős. Ugy tetszett, mintha láttam volna már valahol! Mintha éreztem volna áldott ölelését, meleg csókolását! . . .

— Ne félj, légy bizalommal hozzám! — mondta kezemet megfogva. — Ösmerlek én régen. Bölcsődben én üdvözöltelek. Áldást én adtam reád. Isten nevére én tanítottalak. Amit érsz, amit tudsz — nekem köszönheted . . . Ha az egyetlenegy Isten tiszteletére oltárt emelsz szivedben . . . ha a Golgothán elvérzett Krisztusnak hű követője léssz: engem tisztelsz, *a te egyházadat* . . . *Nevezd engem anyádnak!* . . . Szívem, lelkem, örömem a tied. Ha bánatod van: ne menj idegen földre! . . . Az én szívemet neked nem pótolja semmi, senki. Téged senki úgy nem szeret, mint én.

Jer velem! . . . Te kételkedtél az igazság diadalában . . . Nézd, a félnék tanítványok nem remegnek többé! . . . Hallod-e, hogy csatog az igének fegyvere! . . . Engem ültettek akkor 3000 szívbe és kétezer év óta van az én életem . . . Négyszáz évig szívem tiszta jelszavát: „*nincs több Isten, csak egy!*” — hiven megőriztem . . . Akkor — dacára, hogy hű fiaim tiltakoztak — reám kezdették aggatni azt a ruházatot, melyet Jézus és az apostolok sohasem viseltek . . . és mikor semmi sem volt már rajtam régi, egyszerű jelvényemből, sok százados küzdelem után félrevonultam . . . mert az az egyház nem én voltam, mely rabigába hajtotta a szabadság után epekedő lelkeket, mely krisztusi alázatosság helyett lábcsokot követelt elvakított híveitől, mely a „jobb adni” elvét elfeledvén, koronákat vett el felkent királyoktól és a megbocsátás örök szép elvét

*) Elhunyt nagy papunknak egy most felfedezett kézírata, melyet mintha maga az Isten lapozott volna fel az elfeledés homályából — anyák napjára — nekünk.

máglyatüz lángiba fojtotta. Mondom: ez az anya nem én voltam. Milyen anya az, kinek kezén ott szárad megölt gyermekeinek ártatlan vére?!...

Vége rejtett magányomból előszólitottak hü fiaim: Luther, Zwingli, Dávid Ferenc és mások. Azt a régi, ronggyá tépett zászlót újra kezembe adták. E zászló jelszava közt új harcra indított legbátrabb fiam: Dávid Ferenc. És bejártuk Erdély bérceit, völgyeit. Magasságban, mélységben ott lengett a zászló, az Isten osztatlan egységét és egyedül imádandó voltát hirdetve. Megismerték Dávid Ferenc nevét, meghallották beszédeit, mint szent legendát adták tovább e hon fiai közt... Légy büszke e névre, gyermekem!... Nézd, a csatát veszített babona miként vonul ki Erdély hegyláncain!.. Nézd, a szabad lélek magas szárnyalása hogy emeli fel a zászlót, melyen a jelszó: az igaz Isten tisztelete!... Hallod, Erdély bércei hangóztatják: nincs több Isten, csak egy!... Ez a lélek, az én szabad lelkem röpködése írta meg 1566-ban a hitszabadság nagy oklevelét, melyet akkor nem értett... ma bámul a vén Európa... s

Ezeket hallva, örvendj, vigadj velem, mert bánatod könnyűit is kérni fogom; midőn feltárom előtted a gyászos multak ismétlődő szomorú képeit... Ah, nézd... nézd Champel mezejét, a gen golgothát... Kit visznek fegyveres poroszlók a vadgyűlölet gyújtotta tüzlángokba?... Kinek szava hangzik emésztő lángok tengeréből oly kinosan, oly szivettépően?... Servétet vitte máglyára az ember telenség... És nézd régi dicsőségünk romba dőlt sásfészkét: Déva várát?... Ki zörget abban rabláncot; kinek reszkető keze írja ott a börtön falára: az igazságot a pápák kardja, a kereszt és halál képe, semmi, semmi sem fogja feltartóztatni!... A halálra ítélt Dávid ott a rab... lelke ott szakadt ki kebeléből értem... az igazságért, melytől megválni nem tudott... Te sirsz?... Dicső multunk gyászromjain lelkedet a bánat árja dulja?!... Tegyed... a részvét és szent emlékezés könnyei jól esnek nekem is... de habár látod a börtönbe zárt, az üldözött, a javaiktól megfosztott és megölt testvéreket: mégis vigasztalódjál... a régi vérző sebek feltévése nélkül tompítsd el az emlékezet élő fullánkjait, mert a testvériség örökszép elvének megvalósítása csak úgy lesz lehetséges, ha feledni tudsz... Feledj és velem együtt légy büszke arra, hogy vih artépte ősz fejemnek soha sem volt csak egy gondolata is olyan, mely arra ösztönzött volna, hogy a hatalom polcán, vagy a meg alázott szegénységben hitéért valakit üldözzek... mindenkinek meggyőződése szent volt előttem... ha voltak diadalaim: az igazság szavának meggyőző erejével szereztem... Nézd kezemet!... Ehez vér nem tapadt... Nézd szívemet!... Ebben bosszuállás soha sem született... Hirdess hát bocsánatot... szeresd azt is, ki megvet, gyűlöl... a reád átkot kiáltóra mondjon ajkad áldást... légy a szegények barátja... boruljon lelked a szenvedők keblére... az ne sértsen, hogy protestáns és keresztény voltodat ma is letagadják, hogy veled még munkálkodni sem akar egy téren a Krisztust ma is

megfeszíteni kész vakhítuség... ne sértsen ez, de az igazságot meghallgasd, ha Róma vagy Debrecen szólják is — és kövesd!... Hogy mi vagy és mennyit érsz: Isten ítéli meg, ki a szívekbe lát...

Ezeket szólám neked vigasztalásul... de van panaszom is... Fájt nekem, hogy templomainkban nincs ott az a régi buzgolkodó nép... hogy ifjuságunknak elsőbb a tánc, zene és bordal, mint az Isten dicsőítő zsoltárok hallgatása... Fájt, hogy ezer sebtől vérző lelkemre ritkán adnak balzsamot gyermekeim, kik csak magukat kezdik szeretni, de Isten elhagyott oltáira nem visznek áldozatot... Hová lett az öregek és szülők iránti tisztelet is?... Miért hever sok helyt romokban az erény és tiszta erkölcs temploma?... A háladatlanság sötét fegyverével miért tépik lelkemet azok, kiknek mindenemet adtam?... Az imádkozó ajkak miért némák; és a bomlás szava miért zug, mint rohanó vizek árja?... És az én fiaim, mint egyháztagok, miért nem tartnak össze?... Emlőm mindeniké és szívembe mégis miért döfik a kést?... Lelkem, testem ezer sebtől vérzik... Nem jönnek gyermekeim, hogy megállítsák hulló véretem... Vagy tán nem is látják sebeimet; nem is sejtik, miken mentem át, míg őket ápolám, védém, oltalmazám... Oh, tanítádotok meg nekik rövid örömemet... hosszas bánatomat... tán így hozzám simulnak... tán megbecsülnek és nem keserítnek!...

E hü, e drága édes anya bevégezte szavait és én felébredék. Álom volt e? Nem hiszem. Csak elvonult szemem előtt a mult sötét képe, dicsősége, a jelen sok tennivalója. Ez az édes anya bennetek bizik, általatok remél szebb jövőt! Azt akarja, hogy járjátok be a tért, hol lelkem a multak romjain kesergett, vagy dicsőségén megpihent. Azt akarja, hogy tanuljátok meg hosszú szenvedése történetét, mert ha tudnátok, hogy ősz fejét hányszor ostromolta zugó vihar... szívét hányszor találta éles tőr, ha tudnátok, hogy a Krisztus keresztién ő volt megfeszítve, Chámpel mezején ő volt lángok közé dobva... Déva börtönében halálra ítelve... ha tudnátok, hogy könnytől ázott falatját akkor is nektek adta, mikor éhezett, ruhájával betakart akkor is, mikor dermedő hidegben csupasz tagja fázott... keblén melengetett akkor is, mikor mély sirba temették — óh, ha ezeket tudnátok! oda borulnátok megsebzett lelkére, marcangolt szívére és áldást osztogató kezét csókolva kérnétek bocsánatot tőle fiainak hűtlensége, ridegsége miatt.

Ösmerjétek meg hát rövid örömet, hosszas bánatát, hogy reá szebb jövőnek napját derítsétek! Az az alkalom, amit áron is meg kellene vennetek, itt van! Vezéritek, sokat szenvedett édesanyátok nevében kiadják a jelszót: jöjjetek fel az Urnak hegyére... az Ur Isten házába, hogy megtaníttassatok az ő utaira! Siket füleknek fog-e hangzani a szó? Nem hallanátok meg bus édesanyátok kiáltását? Halljátok meg, hiszen szellőlengés, viharzugás, nyíló virág, lehullt levél, tenger, patak egyet beszél: Szeressétek a ti jó anyátok! Menjétek fel hát az Urnak hegyére... a ti Istenetek házába!

Deák Miklós.

Egyházi életünk a jelenben és jövőben*)

(Folytatás.)

Istentiszteleteinket sokan szórakozásra használják, pedig ha szívvel-lélekkel részt venne mindenki az énekben s lelke fogékony lenne minden szép, jó és nemes befogadására, akkor lelki épüléssel tudná mindenki Isten igéjét hallgatni. Ne azért menjünk templomba, hogy lássák, hogy ott legyünk, hanem azért, mert az nekünk lelki szükség. Az istentisztelet legyen lelki egyesülés, mikor mint egy szív, egy lélek egyetlen fohásza száll fel a zsoltár az Egek Urához.

Egész egyháztársadalmi életünknek alapja a közösség érzete, az egymás iránti szeretet kell legyen. Nem elég, ha én minden vasárnap pontosan elmegyek a templomba s aztán a másik vasárnapig még csak gondolatban sem érzem, hogy én egy öntudatos unitárius lélek vagyok. Tettel, cselekedettel bizonyítsuk be, hogy jó unitáriusok vagyunk. Egyházunkon kívül is, minden társadalmi és emberbaráti munkából ki kell vegyük a magunk részét. A szegények segítése, a bánatban levőkkel való együttérzés, az elesettek felemelése, a ruhátlanok felruházása, árvák, özvegyek támogatása, szegény, de tehetséges gyermekeknek a tanulásban való segítése mind, mind egy-egy olyan kötelesség, mely elől egy öntudatos unitáriusnak kitérni nem szabad. Oriási nagy az a munkamező, melyen egy igazi keresztény embernek munkálkodnia kell. De ha a munkából mindenki kivonja a részét, ha nemcsak egy néhány lelkes ember hordozza az egésznek igáját, akkor a munka megoszlik, akkor könnyebb lesz a teher, akkor kevesebb jut egyre.

A presbiterium példát kell mutasson mindenben, hiszen azért vezetője, előljárója az egyházközségnek. Mindenben, adakozásban, áldozatközségben, templombajárásban, szóval minden, de minden tevékenységében elől kell járnia a szó szoros értelmében. Megtiszteltetésnek kell vennie mindenkinek, hogy a vezetőségbe beválasztott, oda méltónak találtatott. De azt is tudni kell, hogy e megtiszteltetéssel kötelességek is járnak, amiket ha nem tud teljesíteni, vagy nem akar, akkor mondjon le, adjon helyet arra valóbb, ügybuzgóbb egyháztagoknak, de tisztséget vállalni és annak meg nem felelni, nem erkölcsös dolog. Amikor azt hallom, hogy 50—100 leu egyházi adóért valláshagyással fenyegetőznek egyesek, el kell szomorodjék az ember. Megnehezedett az idők járása felettünk az igaz, hiszen mindnyájan érezzük annak teljes súlyát. De egyházunk fennmaradása, fenntartása reánk van bízva, azért tehát felelősségünk érzetében minden áldozatot meghozni mindnyájunk szent kötelessége. Együtt érző, meleg szívek kellenek. Unitárius öntudat kell. Hegyeket mozgató erős hit kell.

A Dávid Ferenc Egylet kebelében működő egyesületek nevelés és irányítás tekintetében nagyon sokat tehetnek a jövőért. Épen

*) E felolvasást Csiki Albert egyházi tanácsos afia tartotta Székludvarhelyen a D. F. E. ifjúsági tagozatában.

azért a legnagyobb örömmel üdvözlöm azoknak gyülekezetünkben is életrehívását s hiszem, hogy nevelő munkájuk a jövőben éreztetni fogja áldásos hatását. Igen, be kell vonni mindenkit a közös munkába, hadd érezze mindenki, hogy neki kötelességei vannak, amelyek elől kitérni nem lehet, de nem is szabad.

Kedves ifju Barátaim! Végezetül hozzátok szólok most első sorban. Ti vagytok jövőnk reménységei, egyházunknak, fajunknak, társadalmunknak jövődöntő munkásai. KészüljeteK erre a nagy feladatra szent elhatározással, kitartó szorgalommal, hogy állhassatok majd nyomunkba s az elhagyott barázdákat tegye termékkennyé becsületes munkátok s ha kell, könnyeiteknek, verejtéketeknek gyémántnál drágább cseppjei. Nehéz feladat vár reátok, de ha munkátoknak alapja az egy igaz Istenbe vetett sziklaszilárd hit lesz, diadalmasan fogtok győzedelmeskedni minden nehézségen.

Ugy legyen!

(Vége.)

Egyleti élet.

1928. évi tífikári jelentés.

Sok nehézség, gazdasági és lelki küzdelmek között, ismét eltelt egy év. Kisebbségi életünk legeslegfőbb feladata, a minél tökéletesebb megszerveződés, ez évben is talált buzgó és megértő munkásokra. Azt lehet mondani, hogy habár az iskoláink megtarthatása fölötti emberfeletti munka le is kötötte mindannyiunknak figyelmét és tetterejét, egyházi misszióinkat sem hanyagoltuk el és D. F. E. tagozataink jelentései több helyt komoly és számottevő haladásról tesznek tanuságot. E jelentések és saját utánjárásunk eredményét fogom itt ismertetni, röviden, hogy ne töltsünk tulsok időt el, de mégis bepillantást nyerhessünk egyháztársadalmi életünknek ez egyletekben nyert megnyilatkozásáról és állásáról.

Jelentéseinkből ugyanis kitűnik az, hogy mennyire értette meg ez, vagy az az egylet körünk és helyzetünk, fajunk és vallásunk iránti feladatát; hogy milyen módszerekkel iparkodott ezeknek megfelelni, hogy mi-féle előadásokkal, ünnepélyekkel, vagy egyleti munkálkodással tudott tagjainak leginkább segítségére jönni, hogy tagjainak száma növekedett-e vagy sem és miért stb. stb. Mindezek azért fontosak, mert ezekből többi egyleteink nemcsak új erőt meritenek az elvégzendő munkára, hanem egyuttal okulhatnak, tanulhatnak is. Továbbá fontos a jelentésküldés a központ szempontjából is. Hogyan siessen a központi Egylet segítségére olvasmányok, téli programok kiadásával vagy bármilyen más uton, ha nem ismeri a vidéki egyletek munkásságát, terveit és lehetőségeit. Vagy hogyan járjunk el a gyűléseket betöltő, vagy azokat más uton megakadályozó vidéki hatóságok ellen, a miniszteriumban konkrét esetekre hivatkozva, ha egyleteink ezekről nekünk jelentést nem tesznek.

A jelentésekkel azonban még más baj is van. A jelentésttevő testvéreink ugyanis annyiféle címezik leveleiket, hogy azokat összeszedni sokszor lehetetlen is. Egyezzünk meg talán itt azonnal abban, hogy ezentúl minden néven nevezendő levelünket D. F. E. ügyben a Kolozsvári D. F. E. titkárságához, (Cluj, Unitárius Kollégium) küldünk, kivéve pénzügyi dolgokat, melyekre nézve Gálfi Lőrinc, egyleti pénztáros az illetékes.

Számoljunk be azonban az egyes egyletek munkásságáról. A Kolozsvárt székelő anyaegylet a Nők Szövetségével és a D. F. E. Ifj. Körével együtt ez évben is szép munkásságot fejtett ki. Eltekintve attól, hogy több előadást rendezett keblileg, egy fényes nivóju koncert s az ifjuság, valamint a nagyközönség részére rendezett sorozatos estélyek, melyeken Főt. Dr. Boros György, Csifó Salamon, Gálfi Lőrinc teol. tanárok, Vári Albert koll. vallástanár és Szentiványi Sándor kolozsvári lelkész voltak az előadók, — tanuskodnak a kolozsvári anyaegylet munkásságáról. Fontosabb események voltak egyébként: Főt. Dr. Boros Györgynek, Egyletünk alapítójának és 44 éven át legbuzgóbb munkásának püspökké választása, mely eseménnyel Egyletünk igen nagy segítséget is nyert; egy D. F. E. Ifj. Köre klubhelyiségének felállítása és berendezése, mely igazi otthona lett a kolozsvári, valamint vidékről felkerült tanulók, iparosok, iparostanoncok s általában magyar ifjak részére; másik említésre méltó változás volt, hogy az Unitárius Közlöny szerkesztő-bizottsága és a D. F. E. választmánya megbízta Szent-Iványi Sándor, kolozsvári lelkészt a lap szerkesztésével. Hogy a lap nyert-e vagy vesztett ezzel a cserével, azt majd a jövő fogja megmutatni. Itt csak meg kívánjuk említeni, hogy a szerkesztő körkérdesére: miféle változtatást vagy ujitást kellene a lapban keresztülvinni — mindössze 2 válasz érkezett, miből arra lehet következtetni, hogy a lap a várakozásoknak megfelel úgy ahogy van és az igényeket kielégíti. Ez mindenestre az eddigi szerkesztőknek dicséret, a jelenlegi szerkesztőnek pedig utmutatás kell, hogy legyen. A kereszturi ifjusági konferenciáról később lesz szó!

A központi Választmány tartott ez évben összesen 7 gyűlést, ezeken kívül pedig az elnökség több alkalommal összeült az aktuális kérdések megbeszélésére. Ez évben a D. F. E. sajnos csak egy kiadványt tudott megjelentetni (Szent-Iványi Sándor: Még csak egy félév az élet c. elbeszélését a Nép Barátja sorozatban 3000 példány), melynek szé. küldése ép most van folyamatban. Ezenkívül azonban újra kiadtuk a D. F. E. eredeti Szabályzatát s kis falraszegezhető alakban. a kolozsvári törvényszék határozatát, mely szerlnt a D. F. E. az Unitárius Egyház szerve, következésképen külön működési engedélyre nincs szüksége. Mindkét kiadványból egy-egy darabot megküldöttünk díjmentesen minden egyesületi tagozatunknak a vidékre. A D. F. E. kiadásában jelent meg az Unitárius Naptár is, mely így, a mi kiadásunkban, nemcsak hogy kifizette magát, de még némi kis haszonnal is járt. Ez a Naptár az 1929. évre szintén az Egylet és a tavalyi szerkesztők neve alatt, már készen is van D. F. E. névsorral bővitve. Felhívjuk vidéki egyleteink figyelmét, hogy e Naptár terjesztésével egyutal miszsiói munkát is végeznek.

Szent-Iványi Sándor.

NŐK VILÁGA.

Vidéki egyleteink munkásságát mult számunkban megkezdettük és folytatásképen az alábbiakban számolunk be:

8. Szentgericzén a nőszövetség Kiss Ferencné elnökle alatt a téli hónapokban hetenként egy-egy összejövetelt tartott, felolvasásokkal s az új egyházi énekek gyakorlásával. Rendezett a Nőegylet egy szépen sikerült műsoros estélyt, melynek jövedelmét 3350 Leut egy szép bársony urasztali terítő beszerzésére fordította. Pénzvagyona 1118 Leu.

9. Szentháromsági jelentés csupán a D. F. Egyletről emlékezik meg, valószínűleg ennek munkájában a nők is részt vettek.

10. Csókfalvi jelentés szintén csak a D. F. Egylet működésére szorítkozik, bár a jelentésből világosan kitűnik, hogy a csókfalvi asszonyaink is szépen kivették részüket az egyleti munkából.

11. Vadadon a nőkszövetsége Bedő Árpádné és Bedő Árpád vezetése mellett 16 összejövetelt tartott. Egy szindarab előadásával összekötött táncmulatságot rendezett. A templomban felállított díszes emléktáblával örököltette meg a hősök emlékét. Továbbá 1927-ben karácsonyfa-ünnepélyt rendezett s az iskolás növendékeket ajándékokban részesítette. Pénzvagyona 1660 Leu.

12. Nyárádszentmárton—Csikfalvai egyházközségünkben s a hozzá tartozó leányegyházközségekben szép eredménnyel működött a nőkszövetsége. A templomot szépítették és díszítették Ádám Mihályné tanítónő vezetése mellett. A nőkszövetsége egyesek adományából 4000 Leut fordított a templomi szószék feldíszítésére.

13. Nyomáton a nőkszövetsége a D. F. Egylettel együtt 4 műsoros estélyt rendezett. Kettő szindarabbal és tánccal volt egybekötve. Tartottak 10 rendes és 4 rendkívüli gyűlést. Január, február, márciusban minden kedden kötöke volt, vallásos és erkölcsnemesítő felolvasásokkal és egyházi énekek tanításával. A nőkszövetsége gondozta a templomkörüli virágos kertet s tisztán tartotta a templomot és iskolát.

Udvarhely-kör.

1. A homoródszentpéteri D. F. Nőegylet elnöke Bedő Miklósné, alelnök: Ilyés Istvánné és Vass Andrásné, pénztárnok: Máthé Dénesné, jegyző Bedő Miklós. Választmányi tag 10, rendes tag 67. Tartott minden vasárnap este összejövetelt. Felolvasásokkal, szavalatokkal, énekszámokkal, melyekből legfőbb részt vett ki az elnök.

Rendeztek karácsonyfa-ünnepet, minden gyermeket megajándékoztak a tagoktól gyűjtött szeretetadománnyal (tészta, cukorka, írószerek). Rendeztek egy műsoros D. F. estélyt. Szereplők a nőegylet tagjai és a lelkesek voltak. Ugy anyagilag, mint erkölcsileg jól sikerült. Vagyona 7000 Lei, melyet gyarapodás után a templomi padok rendbehozására fordítanak.

2. Homoródvárosfalván a Nőkszövetsége 85 taggal működik. Minden téli vasárnap este felolvasás, szavalás, egyházi ének, tanulás. 1928. jan. 29-én műsoros tánccal egybekötött estélyt rendezett, melynek tiszta jövedelme 3201.50 Leu volt. Az egyet összes vagyona: hitelszövetkezeti betét 9830 Leu. Két gyászlobogó 5000 Leu értékben, 10 drb. karaszalag, 1 láda, egy koszorúszalag (temetéshez).

Az estéket vezeti Báró Józsefné.

3. Az oklándi D. F. Nőegylet összejövetelét 1927. nov. hóban kezdte meg s tartott 1928. március közepéig, minden második szerdán este. 40—50 tag vett részt, varrás, fonás, horgolással foglalkozva.

A rendezést végezték a tagok 4—5-ös csoportokban, gondoskodtak szavalókról és felolvasókról. Énekeltek egyházi és világi dalokat is. Rendeztek egy jól sikerült teaestélyt, karácsonyfa-estélyt, mely alkalommal hadiárva s pár szegény gyermeknek meleg ruhát juttattak. Az iskolások irkát, ceruzát kaptak s az összes gyermekek cukrot, gyümölcsöt.

Az egylet beszerzett egy, a falusi viszonyoknak megfelelő temetkezési felszerelést, melyet haláleseteknél tagok ingyen, nem tagok mérsékelt díj mellett vehetnek igénybe.

Tagok száma 90. Elnök Pál Ferencné, alelnök Fekete Domokosné, jegyző Bencze Dénesné, pénztáros legifjabb Egyed Józsefné. Választmányi tagok száma 12.

4. Homoródujfalvi nőkszövetsége 1927. nov. 20-tól 1928. márc. 11-ig a következő munkásságot végezte: 1927. nov. 20-án tartotta alakuló gyűlését. Elnök Dobai Istvánné, alelnök Siketes Sándorné, titkár Varga Józsefné és Sós Elekné, jegyző Benedek Sándorné bíró, pénztáros Benedek Elekné. A nőkszövetség rendezett műsoros teaestélyt, melynek tiszta jövedelméből 200 leut az abrudbányai egyházközség segélyezésére küldött December 25-én a nőkszövetség közreműködésével az iskolás gyermekek előadták Dobai István: „Három árva karácsonya“ c. gyermekszindarabot. Tiszta jövedelemből 140 leut az előbbi célra adományoztak. Ugyanekkor a nőkszövetsége adományából egy szegény ember fehérneműt, egy gyermek téli ruhát, egy szegény asszony meleg fejkendőt és minden szegény egy-egy kalácsot kapott. 1928. február 26-án nagynevű néhai Ferencz József püspök urunk emlékét impozáns gyászünnepélyvel szentelte meg. Március 4-én előadták „Piros rózsza, fehér rózsza“ c. népszínművet, melyet Siketes Sándor énekező rendezett. Még tartott az egylet 9 vallásos estélyt. Tiszta vagyon 3752 leu. (Folytatjuk.)

.....

Egyről-másról.

Anyák napja. Pár nap még és mindenütt megülik az anyák napját Erdélyszerte. Talán érdekes lesz tudni e végből, hogy miképen keletkezett ez az ünnep. Az anyák ünneplése egészen régen vallásos formában keletkezett. Kis Ázsia híres Mária-istenek dicső anyja, Rhea, lassanként elterjedt kultusztárgyá lett az egész művelt világon Görögország és Róma közvetítésével. Ez az istennő később a római hatás következtében, mint Hilaria vált ismeretessé. A keresztények is piedesztálra emelték az anyát Szűz Mária tisztelése és imádása által. A vallásos kultusból lassanként kifejlődött az ember-anyák tisztelése is. Legelőször Angliában hallunk arról a kedves szokásról, hogy a városban szolgáló cselédek egy vasárnapra minden tavaszkor hazaengedték, hogy édesanyjukat meglátogassák. A — mothering Sunday. „Anyázó vasárnap“. Szép szokás, nálunk is beválna. Amerika aztán államilag szervezte ezt a napot, különösen Jarvis Anna agitálására és kérésére. Anyák napján minden hivatalon zászló leng s a hadsereg ünnepségeket rendez. A háboru szolgálai meghajolnak a béke fejedelemnőj előtt.

Az első rendeletet ez irányban Wilson elnök adta ki 1914. május 9-én. Innen terjedt el aztán az „anyák napja“ megünneplése az egész világra. Nálunk P. Trefán Leonárd, ferencrendi rendfőnök indított mozgalmat ez irányban, melynek eredményeként a kolozsvári unitárius vasárnapi iskola rendezte meg az első anyák napját. Ez az ünnepély az unitárius kollégium disztermében folyt le s azon részt vett Trefán főatya is, gyönyörű beszédet mondva e nap fontosságáról.

Még csak azt kívánom megjegyezni, hogy e nap jelképe a fehér szegfű, melyet mindenki viselni szokott édesanyja iránti szeretetből. (Szegfű helyett bármely más fehér virág is használható). Bár minél több fehér szegfű illatoznék a gomblyukakban anyák napján, hogy ezzel is kimutassuk megértésünket és szeretetünket édesanyánk neveléséért, gondjaiért és szenvedéseit a mi érdekünkben.

Sz. I. S.

Genova 1929. „Az élet tengerén uszó sorshajón ide vetődtem Itália szép kék ege alá s innen gondolok vissza sokszor, nagyon sokszor Erdélyre s elhagyott unitárius testvéreinkre. Innen gondolok, e nagy katolikus környezetből, hitrokonaimra s az egy igaz Isten hajlékába hívó harang szavára. Vasárnaponként elfog a vágy, milyen jó lenne templomba menni, unitárius, fehérre festett, tiszta templomocskába! Ilyenkor imára kulcsolom a kezem s megnyugszom kissé, hogy mindenkinek ott van temploma, ahol lélekkel, igazán Istenhez tud emelkedni!“ Ezeket a meleg sorokat ifj. Gspann Károly, fiatal unitárius testvérünk küldötte a szerkesztőségnek, ki a kisebbségi sors rendelése szerint, Olaszországban orvosnak készül. Pár szép költeményét jövő számunkban hozzuk.

Nem akar célzás lenni! Egy amerikai lapból olvastuk az alábbi pársort: A régi harang évekkel ezelőtt megrepedt. Szava már csak nyögéshez hasonlított s olyan volt, mintha mindig csak temetésre hívná az egyház tagjait. A kebli tanács összegyűlt és az elnök előterjesztést tett az ügyben: „Harangot kell öntetnünk, de pénzünk nincs. Rovattal a hiveket nem lehet megterhelni a mostani nehéz anyagi viszonyok között. Ajánlom, hogy forduljunk az ügygel a nők szövetségéhez.“ Az előterjesztést elfogadták.

A papi ház fedele elavult, az eső becsorgott a szobákba. Hónapok elteltével egy kiküldött bizottság jelentést tett az ügyről a kebli tanácsnak: „A fedelet meg kell javítani. Ajánljuk, hogy az ügy tételesség át a nők szövetségéhez“. Egyhangulag elfogadtatott.

A lelkész nem tudott fizetéséhez jutni hónapokon keresztül s pironkodva kerülte, hogy találkozzék a fűszeressel vagy a mézáróssal. Panaszkodva fordult hát az egyházközség gondnokához, elébetárva a türhetetlen helyzetet. „Hát ezen segítünk, tiszteletes ur. Meg is beszéltük az ügyet a pénztárnokkal s a többi kebli tanácsossal együtt még pünköszt első napján, amikor azt a kis bort fogyasztottuk el, amit az elnökne adott volt s elhatároztuk, hogy megkeressük ez ügyben a nők szövetségét.“ — Így válaszolt a gondnok, amikor hozzájuk érkezett egyik költői lelkű kebli tanácsos is és folytatta: „Hja, az égbe vezető út hosszú, nehéz és meredek. Magunkra hagyatva nem tudunk oda feljutni, bármennyire fáj is az a mi szívünknek. Reméljük azonban, hogy a nők segítségével csak bejutunk valahogy a menyországba is.“

y. z.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Az E. K. Tanács május 16-án tartott rendes havi ülést megelőzte a dr. Ferenczy Géza főgondnok ur vezetése alatt tartott felügyelő gondnoki értekezlet, melyen esperes, f. ü. gondnok, lelkészköri elnök, fő- és középiskolai igazgatóink szép számmal vettek részt. Az E. K. Tanács ülésén is az egyházkörök képviselői tekintélyes számban voltak jelen. A tárgysorozaton szerepelt mintegy 60 ügy közül a fontosabbak sorából megemlítjük a nyugdíjszabályzati táblázat módosításának, az egyházi adózásnak, a kolozsvári és székelykereszturi Vén Diák-alapnak, Abrudbánya temploma újráépítésének ügyét. E. K. Tanács elismerő köszönettel vette tudomásul főt. Püspök urnak angliai utjáról, továbbá a Lupény—vulkáni püspöki vizsgálatról tett jelentését, elhatározta, hogy Ferencz József püspöknek siremléket állít és a Hittan c. középiskolai tankönyvét újra kiadja, a református egyház zsinati megnyitó ünnepélyén meghívás folytán az egyházat főt. Püspök és dr. Szent-Iványi József főgondnok ur vezetése alatt egy küldöttséggel képviselteti.

Péterfi Dénes-emlékalap. A kolozsvári unitárius egyházközség 1925. évben elhatározta, hogy Péterfi Dénesnek, az egyházközség 35 éven át volt érdemekben gazdag lelkészének és esperesének az egyházközségben örök emléket állít és ennek létesítésére az egyházközség előjáróit, kebli tanácsosait s a néhai tisztelőit, barátait adakozásra felkérte. Az adományozók neveit az Unitárius Közlönyben több alkalommal közzétettem. Miután az alap gyarapítására már huzamosabb idő óta nem történt adományozás, az eddig begyűlt összeget takarékpénztári kamataival együtt 10.971 leu értékben bejelentettem az egyházközség kebli tanácsának határozathozatal végett. A kebli tanács az alapítvány szabályszerű kezelését meghatározta és a jövedelem felhasználását úgy állapította meg, hogy annak $\frac{1}{5}$ -e állandóan tőkésítendő, $\frac{4}{5}$ részét egyenlően megosztva, részben a lelkész könyvtár gyarapítására, részben a kolozsvári elemi leányiskolában a magyar nyelvben legszebb eredményt felmutató IV. oszt. növendékek jutalmazására fordítja. Akik esetleg e nemes célú alapítvány gyarapításához ezután is hozzá óhajtanak adományaikkal járulni, méltóztassanak adományaikat hozzám küldeni. Az E. K. Tanács az alapítványt 450—1929. sz. határozatával elfogadta.

Hadházy Sándor pénztárnok.

Az 1929. évi Nyári Egyetemes D. F. E. I. K. konferencia -- mint már jeleztük -- Dicsőszentmártonban fog megtartatni augusztus hó végén. Jövő számunkban részletes programot fogunk hozni.

Pünkösöd elsőnapja Tordaturban. A tordaturi egyházközség nőtagjai egy szép ezüst urasztali serleget szereztek be mintegy 6000 leu értékben, melyet pünkösöd elsőnapján adtak át a közhasználatnak. Zsufolásig megtelt ez alkalommal a templom, hol Bodoczi Sándor buzgó imája és alkalmi beszéde után dr. Varga Béla egyházi főjegyző tartott urvacsorai beszédet, rámutatva arra, hogy az utóbbi időben milyen szép és felemelő megnyilvánulásaival találkozunk a kicsiny turi gyülekezetben a szentlélek munkájának. A tordaturi gyülekezet valóban a fejlődésnek, haladásnak és

az áldozatkészségnek olyan példát mutató útján halad, amely minden dicséretet és figyelmet megérdemel. A gyülekezet vallásos buzgósága, egyháza iránt való lelkesedése csak örömmel töltheti el a szemlélő lelkét. Azt mondja az Írás, hogy „a szent'elek megtanít mindenre titeket.“ A tordaturai gyülekezet máris sok jelét adta annak, hogy nem zárja be füleit Isten szent lelkének sugalma elől s úgy gondoljuk, nem csalódunk abban a reményünkben, hogy ezután is gyakran fogunk hallani azokról a cselekedetekről, amelyek a hitnek és a buzgóságnak legmeggyőzőbb bizonyosságai.

Hymen. Fazakas Margitka Székelykeresztur és Lukács Sándor püspöki titkár Kolozsvár, május 21-én tartották esküvőjüket. Istennek áldása legyen az ifju páron, egy boldog életen keresztül.

Huszonötéves osztálytalálkozó. A kolozsvári unitárius főgimnázium 1904-ben végzett növendékeit felkérem, hogy folyó év június 16-án tartandó találkozóikon szíveskedjenek megjelenni a kollégium tanári szobájában. Ez nap a templomban prédikál Útő Lajos székelykereszturi lelkész. *Dr. Varga Béla* Cluj-Kolozsvár, Unitárius Kollégium.

A kolozsvári unitárius gimnázium május hó 26-án rendezte meg az ideai tradíciós tornavizsgát, mely ismételten a siker jegyében zajlott le. Az unitárius gimnázium már a háboru előtt is két ízben nyerte el a K. E. A. C. által kitűzött selyemzászlót az összes kolozsvári középiskola előtt s ez a szellem hatja át ma is a diákságot, mely a megnehezült kulturális és gazdasági körülmények dacára is igyekszik eleget tenni az „ép testben ép lélek“ követelményeinek. A tornaverseny szépszámu közönség előtt, ünnepélyes felvonulással, egyházi énekkel és szabadgyakorlatokkal kezdődött. A gerincet azonban a tulajdonképeni verseny képezte, melyet a Kereskedelmi Alkalmazottak Sportkörének zsürije vezetett le. Az elért eredmények sokaságából kimagaslók Simándi A. (VII.) 158 cm.-es magasugrása, Bakcsi (VII.) 9'71-es sulydobása, továbbá Ferenczy J.-nek (VI.) a távolugrásban elért 5'19-es eredménye és Simándi A. (VII.) 2'70-es rohamdeszka-ugrása. A kötélhuzást a II., a stafétafutást a VII., a kótyaversenyt a VI. osztály nyerte. A főversenyben (nyújtó-korlát-ló) Kovács Béla (VI.) lett az első Osvath I. (IV.) és Kertész G. (III.) előtt. Egybevetve az eredményeket és különösen számbavéve azt, hogy az idén csak hét osztály versenyzett, fejlődésről és különösen a tömegsport mind jobban érezhető előnyomulásáról beszélhetünk, ami különösen a versenyt tarkító buzogány, fabot, svéd torna és számos egyéb gyakorlatokban bizonyosodott be. Ennek a mult tradícióihoz hű, folytonos fejlődés gondolatának adott kifejezést az ünnepélyt bezáró Gálffi Zsigmond igazgató, aki a már közelgő *szellemi* tornákon is hasonló sikert kívánt a fiatalságnak. Végül pedig dr. Boros György püspök ur szolt közvetlen szavakat a diákokhoz, megköszönve László Gyula tornatanárnak szives közreműködését, aki mint a régi dicsőségek szemtanuja, még ma is eredményesen vezeti az intézet sportéletét. *M. I.*

Halálozás. Csikcsatószegei Csató Pál erdőtanácsos, uradalmi jószágigazgató, róm. kath. vallásu kolozsvári lakos, életének 58-ik, második házasságának 6-ik évében hosszas szenvedés után május 6-án elhunyt. Nyugodék csendesen!

Alapítói díj 500 Leu, minek ellenében az „Unitárius Közlöny” ingyen jár!

Nyugtázás. Az egylet pénztárába április 18-tól május 18-ig előfizetői és tagsági díjat fizettek: Kovács Péter Unoka, Ürmösi Jenő Kolozsvár, Incze Béla, Uzoni Mihály, Téglás Albert, Barabás Mihály, Ütő Áron, Vida Géza, Kiss Károly, id. Szabó Mózes, ifj. Szabó Mózes, Szabó László, özv. Kriza Sándorné, József Kálmán, Ütő Irma, Köntés Ferenc, Simon András, Unitárius Egyházközség Sepsiszentgyörgy, Unitárius Egyházközség Kilyén, Ütő Béla Léczfalva, Cseréi Gyula, Barabás Lajos, özv. Lőrincz Károlyné Árkos, Ferencz Lajos, id. Fazakas Sándor, Unitárius Egyházközség Nagyajta, Pap György Dicsőszentmárton 1929-re; Bálint Balázs Kénos, Unitárius Egyházközség, Török János Dicsőszentmárton, Unitárius Leányegyházközség Kőhalom, Téglás Dávid Sepsiszentgyörgy, Pap László Székelyudvarhely, Dancs Lajos, Barabás Lina Árkos, Unitárius Egyházközség Laborfalva, Unitárius Egyházközség Bölön 1928-ra; özv. Sándor Mózesné, Sándor Gergely, Unitárius Egyházközség Kénos 1927-re; Szigethy Cs. Miklós Kolozsvár, özv. Székely Mózesné Felsőrákos 1927—1929-re; dr. Abrudbányai Géza, dr. Váradi Aurél, dr. Kauntz Józsefné, László Gyuláné, Pap Domokosné, Pálffy Mártonné, Fángh Erzsébet, özv. Csathó Pálné Kolozsvár, özv. Györfi Ferencné, Ádám Dániel Derzs 1927—1928-ra; Kovács Albert Derzs, Pálffy István Dicsőszentmárton 1926—1928-ra; Pál József Jánosé Dicsőszentmárton 1924—1928-ra; Szabó Ferenc Dicsőszentmárton, dr. Zsakó Andor Kolozsvár, Bedő Ferenc Kézdivásárhely, Soliom Béláné Kézdikővár, Dahlström Kálmánné Árkos, Barta Lajos Nagyajta 1928—1929-re. Alapítói díjat fizettek: Lászlóczy Ilus Kolozsvár 100 L., Csinády Jánosné Nyárádszereda, dr. Gál Miklós Torda, Unitárius Leányegyházközség Kőhalom, Gagyí Dénes Brassó, Unitárius Egyházközség Árkos, dr. Lőrinczy István Nagyajta és Unitárius Egyházközség Kálnok 500—500 L.-t. Kolozsvár, 1929. május hó 18-án. Gálfi Lőrinc pénztárnok.

Küldjétek gyermekeiteket minél tömegesebben a kereskedelmi és ipari pályákra!

Minden kézirat Szent-Iványi Sándor szerkesztő címére Cluj, Unitárius Kollégium küldendő.

Kéziratokat nem adunk vissza!

Előfizetési ár: Egész évre 60 L. Magyarországra 90 L. Egyes szám ára 8 L. Akik a 60 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapítói díj 500 L. Minden pénz Gálfi Lőrinc egyleti pénztárhoz küldendő.

Nyomatott „Corvin”-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Torga (volt Jócai-utca) 17 sz.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

AVALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BÓROS GYÖRGY.

Déva vára újból élni fog.

1910-ben történt. Az unitárius világ színe-java megjelent az omladozó falak között. Élni kezdett az oly régóta haldokló, egykor dicsőséges vár. A hatalmas falak ormán a vidám ifjúság várja az eseményeket. Lenn a kő- és mésztörmelék között a nők és férfiak egy testté tömörülve hallgatják a dalkarok énekét, a főpásztor beszédét, a budapesti pap tömör ódáját és a többi ünnepi szót.

Lenn a kis, lelkes város ujjongott örömeiben, hogy új nap fénylett a bus vár komor falára. Brassótól Sanfranciscóig szállt az üzenet: hívő lelkek örvendeztetek: a hit mártírjának börtönsirja új élethez kezdett. Aranybetűk hirdetik, hogy a hitigazság halhatatlan apostola, Dávid Ferenc immár nemcsak Erdélyé, hanem az egész mivelt világé...

Még kis gyermek volt a csecsemő, kit édes anyja karján tartva nézte a szép ünnepet, midőn eldördült az ágyu és megkezdődött a világ legszörnyűbb vérfürdője. 1914 től 1918-ig rommá lett Európa, Erdély trikolorja szint változtatott, a kis Déva együtt siratta szép multját s szegényében szíve csaknem megrepedt, mert a vár új életét összetörte a háboru megvadult ördögi szelleme. A Dávid Ferenc emlékköve porrá lett és a szelek szárnyán az örömhír után világgá vitte a gyásztrombita harsogását: Ne aggódjatok tovább! Déva vára újból élni fog. Most már a világ unitárius ifjúsága fogott kezét. Az emléktábla a folyó 1929-ben újra fogja hirdetni, hogy a mártír lelke közöttünk él. Az emléktáblán aranybetűk fogják hirdetni Dávid Ferencünk dicsőségét.

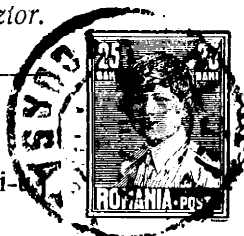
Készüljete az új, nagy ünnepre Déva várába.

Főpásztor.

Vári Albert ur

Str. Al. Vlăduța 6 [Bolyai-

Loco

TŰZHELY MELLETT

Egy szál fehér virág.

Az Urasztalán egy gyönyörű fehér virágcsokor pompázik, a templom megtelt emberekkel. Mind anyák és gyermekek ők: Az emberek! Az anyák máskor is csak anyák. Minden szívdobbanással, minden lélekzetvétellel az az érzés hatja át őket „Anyá vagyok”. Ma pedig az ő napjuk volt: „Anyák napja”.

A gyermek, még a legjobb is, néha csak ember; megfelejte róla, hogy gyermeke az édes anyának. De ma, aki ott volt az unitárius templomban, a lelkész szívekhez szóló beszéde alatt, bizonyosan érezte, jobban, mint hétköznapiokon! Gyermekek vagyok, gyermeke az édes anyámnak. A kinek az édes anyja messze nyugszik idegen temetőben, gondolatban bár, egy szál virágot helyez a sírára, egy szál fehér virágot.

Most érkezem haza az unitárius kollégium díszterméből, ahol délután a Szent-Iványi lelkész ur gondos rendezésében egy gyermekelőadás pergett le. Apró leánykák és emberkék produkálták magukat; mindenki a maga kedves módja szerint, a legjobbat adva, amit adhatott. Mind szépek voltak, ügyesek, helyesek, okosak. Minden szülő örömmel, bizva gyönyörködött bennök: „Itt vannak a gyermekeink, a jövő, a folytatásunk; még sem volt hiába az életünk, a küzdelem”.

A gyermekek, amint már említettem, mind ügyesek voltak, ahogy elmondtak minden szépet, amit magyar költő irt az édes anyáról. Sajnos még nem ismerem őket mind névszerint. Azok közül, akiknek tudom a nevüket, nehéz volna megállapítani, kinek adjam a pálmát; Ifjabb Gállfy Zsigmondnak, Borbély Pistának, Hadházy Évának, a kis Sándor babának, Gyallay Papnak, Márkos Bandinak „a rendőrnek”, „az apának”, a bácsinak”, a kofáknak”, a kis Gyergyainak, aki oly kedvesen megigazította a jól hegedülő kis barátja kottáját, vagy a lelkes rendezőségnek. Vagy talán annak a nyílt arcu barna szemű leánykának, aki egy illatos fehér virágot adott nekem? Kedvesen, bizalmasan, mint az édes anyának?!

Ugyanis, amikor már babatáncnak, szavalásnak, muzsikának, színjátszásnak vége volt, a rendezőség egy kosár fehér illatos virágot küldött az anyáknak. Minden szereplő gyermek egy szálát vihetett belőle az édes anyának. És futottak a gyermekek örömmel a szál virággal, ki ki az édes anyához és ott állott a nagy terem közepében, a tolongó emberáradatban egy leányka egyedül, egy szál fehér virággal a kezében. Kérdően, fürkészve nézett körül. Kinek adja? Nincs már édes anya? Vagy csak nem találta meg?

Megérezte tán, hogy én is várom a szál fehér virágomat a mai naptól? Oda lépett kedvesen hozzám és felém nyújtotta a virágot. Legszívesebben magamhoz öleltem volna örömben, hálából, szeretetből, de kifelé sodródtam a hazasiető anyák és gyermekek által. Az ajtónál a fiam várt. Örömmel pillantotta meg a virágot a kezében. „Kitől kapta anyuka a virágot? Nézzem széjjel, honnan vegyek most hirtelen egy szál virágot, hogy oda adjam anyámnak“.

Köszönöm kis leányom a virágot, köszönöm kicsi fiam, hogy eszedbe jutottam.

Itthon vagyok. Elöttem fekszik a biblia és a szál fehér virág. A virágot a bibliában préselem, de gondolatban oda helyezem az édes anyám távoli sirjára.

Kolozsvár, 1929. június 9.

Jakab Miklósné.

Déva várában.*)

Magas Déva várát százszor is megjártam, —
Gyermek voltam akkor: néztem, de nem láttam.

Negyvenöt esztendő pergett le azóta...
S fehér fővel újra fölnéztem egy szóra.

Szürke szikla szirten, ódon kőruhába'
Hallgatag hajnalban aludt Déva vára.

Omladozó falnak fekete tövébe,
Szárado avarban leültem egy kőre...

Kérk visszagördül, a Volt visszaárad,
Tegnap fordul mára, hamuból lét támad:

Nesztelen sarjznak, kelnek az emlékek,
Nagyrégi időkről hangtalan beszélnek.

*) E nemes költőiséget lehellő aktuális költemény szerzőjétől, Wenczel Miksa bánffyhungyadi ny. erdőtanácsos urtól pár hónappal ezelőtt már közöltünk egy kis verset — névtelenül. Örülünk a folytatásnak. Kísérő levelében többek közt ezt írja: „Nyolc esztendeig jártam a dévai főreáliskolát s megszerettem a várromot és történelmét. Volt tanárim megtanítottak a Déván született Salamon Ferenc történetíró megbecsülésére s bár egyikük sem volt unitárius, a várban sinylett és meghalt Dávid Ferenc nagyságának és dicsőséges tragédiájának tiszteletére. Katonakoromban Torockón is jártam s bár hívő római katolikus vagyok, ott mélységesen megfogott az Egyisten vallásának fenséges tisztasága! Valósággal belémkarolt s nem eresztett el többé“. — Jól esik ezt hallanunk a Dávid F. emlékünnepe előtt, ezekben a szomorú időkben, mert meg vagyunk győződve, hogy Dávid Ferenc emlékének a szívek ilyen megértő összedobbanása a legszebb himnusza s a legértékesebb diadala.

Hallom a régmúltak szárnyasuhanását,
Decebál királynak végső vivódását...

Várfokára gőgös sasok települnek:
Róma légiói diadalmat ülnék...

Rengenek a kópják, kürtök énekelnek,
Várfalak fölbúgnak: magyarszót felelnek, —

Sípolnak a sípok, áldozatok égnek,
Jósolnak jövőndőt fehérhaju vénék...

Tizenkét kőműves a falat falazza,
Piros asszonyvérrel ragasztva-ragasztja...

Bilincsben Dobónak két kicsiny pulyája,
Egri várból orzott ártatlan virága.

Könnyeik patakja köntösüket mossa:
Izabella asszony gőgje fakasztotta...

Nyilik Dávid Ferenc szomoru cellája:
Az Egyistenember kinzó-kamarája;

Börtön kemény ágya kőből vagyon vetve,
A halálos ágyon Dávid gyöngé teste...

Tört szemében az Egyisten hite égett:
Soha sem is láttam ilyen fényességet.

S íme, puha kézzel az Ur int feléje:
S Dávid Ferenc lelke felröppent az égbe...

Reggel kél... A Napnak vérpiros rózsája
Ezer szírmát rázza, hinti Déva várra.

Össze-egybedobban szívek milliója
Imádságos szóra: „Solius Dei gloria!”

Magas Déva várát százszor is megjártam,
Gyermekfővel: néztem, fehér fővel: láttam!...

Wenczel Miksa.

.....

Felvétel az „Unitárius Leányotthonba”. A kolozsvári Unitárius Leányotthon Elöljárósága felhívja mindazon unitárius szülőket, akik középiskolákban vagy kenyérkereső pályán tanuló leányaikat az 1929—30. isk. évben a Leányotthonban óhajtják elhelyezni, hogy eziránti kérvényüket július 15-ig a Leányotthon Elöljáróságának címezve, az Unitárius Kollégiumba küldjék. Cluj, 1929. június 26-án. *Dr. Ferencz József*, elnök.

A templom és a korcsma.

Zúgnak a harangok, a templomba hívnak,
Milyen szép a hangjuk, hogy kacagnak, sirnak,
Ünnepi érzések drága muzsikája,
Akinek szíve van, úgy figyel rája.
Aki Istent szeret, kinek van imája,
Hogy templomba menjen, oly boldogan várja,
Mert rá a vasárnap templomjárás nélkül
Örömet nem derít, ünneppé nem szépül.
... Mennek: férfi, asszony, fiatal és gyermek,
Az Istenházában megenyhülést nyernek.
Megenyhülést nyernek, igazabbak lesznek,
Nem rendíti őket sulya a keresztnak,
Mert Istentől jönnek, mert Istenhez mennek,
Mennyország ragyog fel a sovárgó szemnek.

Részeges Pál bátyánk, ha te ezt értenéd!
... Nem érted, hiába minden intés, beszéd.
Neked vasárnap is korcsma a templomod,
Prédikációd ott részeg fővel mondod.
Neked a vasárnap csak olyformán ünnep,
Ha a mámor gőze az agyadra ülhet,
Ha a sárga földig leihatod magad,
Neked boldogságot semmi más nem adhat.
... Ó szegény boldogság! Omladozik házad,
Hítes feleséged immár fel nem lázad,
A szegyen, a verés sirdombot hányt neki,
Anyátlan maradtak drága, szép gyermeki.
Te nem vagy az apjuk, te kirablójuk vagy!
... Végredelet rájuk örökséget nem hagy,
Még egy barázdát sem, hisz a vége járja,
Csak napok kérdése s dobót ütnek rája.

Részeges Pál bátyánk nem érti, nem érti,
Feddő szó a szívét nem bántja, nem sérti,
Hogyan is értené... az arcán mámor dül,
Mint sötét éjszaka ölmosan ráborul.

Omladozó házban, drága három gyermek:
Egy lány és két fiu... mozdulni se mernek.
Senkijök, senkijök. Anyjuk sir takarja,
Meg nem ölheti puha meleg karja.
Szelíd tekintete a szemükbe nem néz,
Erőre nem kaphat a simogató kéz.
Senkijök, senkijök, édesapjuk sincsen,
Tuladott mindenem, Istenem és kincsen.

Itáláldozatja, tüzes, szégyenbélyeg,
 Napról-napra alább, mind mélyebbre mélyed . . .
 Próbálták már sokszor. Hívták haza szépen,
 Megrendült a lélek e bús hívó képen,
 De nem volt köszönet, ütéssel felelt meg,
 Hányszor teltek könnyel a bús gyermekszemek!
 És mi lett a vége? Egy zimankós télen
 Fagyva találták meg egyik árokszájban.
 . . . Bizony szomorú sors, de így szokott lenni,
 Aki a templomba sohse akart menni,
 Kinek imádsága: Még egy litert kérek!
 Bizony, így jó véget senki sem is érhet.

Részeget Pál bátyánk története beszél . . .
 Hogy mikor a harang édes szava zenél,
 Menjen a templomba öreg, ifju, gyermek,
 Ott a fájó szívek enyhületet nyernek,
 Enyhületet nyernek, bátrabbakká lesznek,
 Nem veri le őket sulya a keresztnek,
 Mert Istentől jönnek, mert Istenhez mennek,
 E földön az égnék birtokosi lesznek.

Vári Domokos.

Vizsgai virágok.

Vizsga és virág. E két fogalom együtt él a gyermeki lélekben.

Ma is élénken emlékszem az első vizsgámat megelőző napra! E napon már nem volt tanítás, ez a nap az iskolánk szépítésére volt szentelve. Már reggel elindultunk, bebarangoltuk a mezőt, a közeli erdőt, garmadával gyűjtöttük össze a kék nefelejtsét, a gyöngyvirágot, a mező száz virágát, a kertekből a tulipántot, százszorszépet, harangvirágot s nagy diadallal vittük az iskolába. Ez alatt a fiúk füzfaágakból elkészítették a koszoruk vázát s megkezdődött a lázas munka. Mi kisebbek csak segítettünk, nagy igyekezettel adogattuk a virágot, a nagyobb lányok nem kis kezűgyességgel — a mi áhítatos bámulásunk közben — gyorsan koszorukat, girlandokat fontak. Legszebben díszítettük az asztalt, mert odaülnek a „tiszteltes urak“, jutott a koszorukból a falakra, de még a zord, fekete táblát is virágdíszbe öltöztettük e napon, hadd segítsenek a virágok, ha valamelyikünk nem tudná másnap a nehéz számtani feladatot, a mit majd felad a tanító ur.

Ez a kép falukon sok helyen ismétlődik ma is. Városokon is rózsacsokrokkal sietnek a kis fiúk, kis lányok vizsgára, viszik a hálás szeretet virágait a tanítójuknak.

A vizsga befejezése után aztán többen jogot formálnak az általuk font koszorúhoz. Néha még szóváltás is keletkezik, ha töb-

ben adták hozzá a virágot. Az iskolában is marad azért még sok virág.

S mi a további sorsuk ezeknek a virágoknak?

Mint minden virágé: a hervadás.

Vajjon nem lehetne ezeknek a virágoknak az életét még egy kicsit meghosszabbítani? Valami olyat tenni velük, a mivel vizsga után is gazdagíthatnók tanítványaink lelkét?

Elgondolkozom... Azokra a tanító sírokra gondolkodok, melyek, ha nem is egészen elfelejtve, de virág nélkül állanak temetőinkben.

S melyik temetőnkben ne lennének ilyenek?

A mi kis egyházközösségünk temetőjében is találtam többet. Itt van a drága emlékü nagyapám sirja, ki félszázadon át tanította a község népét, a ma élő öregebb generáció még jól emlékszik rá. Itt van eltemetve az élete tavaszán váratlanul tifuszban elhalt Kovács Irma tanítónő és a szintén fiatalon elhalt Miklós János tanító is, ki e falu szülötte is stb. Minden temetőben vannak tanítói sírok. Most porladó szívük egykor forró szeretettel dobogott iskolájukért, tanítványaikért. Megérdemlik hát, hogy e napon reájuk is gondoljunk s a vizsga érzésével megszentelt virágokkal sirjaikat megkoszorozzuk.

A temető a legtöbb helyen közel van a községhez s így minden különösebb fáradság nélkül kivihetjük virágainkat kis tanítványaink segítségével s elhelyezhetjük azokat kegyeletünk helyeire. Természetesen, ha az év folyamán iskolánknak valamelyik növendéke halt volna meg, arról sem feledkezünk meg, vagy ha valamelyiküknek családtagja halt meg nem régen, annak a sirjára is uttatunk virágot.

Igy, kevés fáradsággal a hálás kegyelet soha el nem muló jérzését rögzíthetjük kedves kis tanítványaink lelkébe.

Kükküllődombó.

Özv. Kiss Jenőné.

Imádkozzatok.

Egy Istenben, egy igaz Istenben bízó emberek
Intó szavára lelketek tudom olykor megremegeg:
Ne féljete! Mi mind egyformán gyarlók vagyunk
Legyünk bus szegények, boldog gazdagok.
Egyformán a sors koldusaiként
Járjuk az élet utait szerteszét.
Ha tévutra vinne olykor lábatok,
Álljatok meg és imádkozzatok!
Imával Istenhez szállva erőt nyer a lélek,
S megküzd a viharral; ellenáll a vésznek...

— — — — —
Zúgó tengeren szélvész-viharban
Sötét erdőkét járókkal Isten is ott van.
S ha tévutra vinne olykor lábatok
Isten szól: Álljatok meg és imádkozzatok!

Genova, 1928.

Iffj. Gspann Károly.

NŐK VILÁGA.

A Főt. Püspök Ur szives volt átadni Szerkesztőségünknek a boltoni Nők Szövetsége üdvözlétét, melyet az erdélyi Unitárius Nők Szövetségéhez küldöttek Kolozsvárra. Bolton városban az unitáriusok tekintélyes nagy számban vannak. Püspökünk a Manchester városban tartott unitárius nagygyűlésre menő útjában meghívást kapott Boltonba, hogy április 14-én ott istentiszteletet tartson. A Nők Szövetsége elnöksége az ide küldött levélben azt írja: „Milyen jó volt a szószékünkön látni és hallani azokat az üdvözlő szavakat, amelyeket az erdélyi magyar unitárius egyházak nevében velünk közölt. Nagyon lelkesítőleg hatott ránk az a pompás munka, amely az Önök országában az unitarizmus ügyében folyt. Örvendünk, hogy hosszas küzdelmeik után kivívták a szabadságot, hogy a lelkiismeret szavait kövessék és szabadon gondolkozzanak és tegyék azt, ami helyes és igaz. Mi, az Önök nőtestvérei és egy közös cél érdekében munkatársai, élvezzük azt a dicső örökséget, amelyért elődeink szenvedtek és meghaltak. Bámulattal gondolunk arra a bátorságra és kitartásra, amellyel Önök harcolnak azért a hitért, melyet mi is anyyira szeretünk. Isten segedelmét kérjük nemes munkájukra.

Az Unitárius Nőkszövetség nevében

Taylor Harryet, elnök.

Rettley A. Beatrice, alelnök.

Broughton Klára, t. titkár. *Falconer B. Etel*, t. titkár.

Még megemlíti a titkár, hogy az Assembly-gyűlések igen jól sikerültek, ámbár a nagyszámu szónok mindenike önállóan fejezte ki véleményét. Mindenki föllelkessedve és bátor elszántsággal távozott a gyűlésről.

Az erdélyi Unitárius Nőkszövetség meleg köszönetet mond az angol nővéreknek és reméli, hogy az így megkezdett levelezés tovább fog folytatódni a szent ügy érdekében.

Jelentés

vidéki nőszövetségeink 1927-28. évi munkásságáról.

5. A homoródkarácsonyfalvi nőgyűlés 1927. novembertől kezdődőleg minden csütörtökön munkaestélyt rendezett rövid programmal. Továbbá rendezett egy teaestélyt 2500 leu tiszta jövedelemmel. Ötszáz leut gyűjtött egyházi adóba. Két elhunyt tagtársnak koszorút helyezett a koporsójára. Nyári vasárnapokon is tartott gyűlést, hogy a tagok között fennmaradjon az összetartás. A kolozsvári leányotthon betegszobája részére 50 darab szőtteményt (lepedő és törülköző) küldött. Kész vagyona 10.000 leu. Tiszteletbeli elnök Demeter Dénesné, elnök Bálint Ödönné. Tagok száma 100.

6. Az abásfalvi D. F. Nőegylet tisztikarában változások történtek. Elnök Benedek Sándorné, jegyző Kádár Lajosné, pénztáros György Ferencné. Az egylet rendezett egy teaestélyt, az iskolás gyermekek színelőadásával. Az előadás jövedelme 800 leu volt, melyhez a tanító ur 200 leuval járult hozzá. 1927 novemberben, halottak napján a nőegylet megkoszorúzza a hősök kövét. Karácsonykor fát díszített fel a gyermekek számára, mikor is az elnök és a pénztárnok tésztát és cukorkát készített a szülők és tagok által összeadott anyagból. Megható volt a lelkész szép imája és a gyermekek szavalata. A jegyző szép előadást tartott a szeretetről, mely után kiosztották a cukorkákat és ajándékokat. Rendes összejöveteleket 1928-ban tartottak, ima, felolvasás, egyházi énekkel. Rendeztek egy műsoros estélyt két vígjátékkal s énekszámokkal. Tiszta jövedelem 2200 leu. Az urasztalát rendesen virággal látták el. Hősök napján szavaltak a hősök kövénél.

Háromszéki kör.

1. A kökösi nőkszövetsége 1927 december 3-án alakult meg. Megalakulási idejétől kezdve minden kedden este összejövetelt tartott, március végéig. Az összejöveteleken előbb kézimunkával és beszélgetéssel töltötték az időt, akkor kezdetét vette a műsor: három-négy énekszám, szavalat, két-három felolvasásból állott. A tagsági díjak egy részéből fedezték az összejövetelek költségeit, többi része kamatozik.

2. Az árkosí unitárius nőszövetség 1927 novemberiől 1928 márciusig tartotta összejövetelét, összesen 13 rendes gyűlést. Minden héten kedden. Egyházi ének, ima, felolvasások töltötték ki az összejövetelek idejét. A műsor minden pontjában önként vállalkozó tagok szerepeltek. Az énekszámokat vonószenekear kísérte. Az egyházközség által rendezett Brassai-emlékünnepen a nőkszövetsége segédkezett. Rendeztek karácsonyfa-ünnepélyt gazdag műsorral. Bárá Szentkereszthy Béla öméltsága 2000 leut ajándékozott s a nőszövetség tagjai is pénzzel és természetbeli adományokkal járultak hozzá. Az elaggott és tehetetlen asszonyokról sem feledkeztek meg. Ruhaneműekkel és élelemmel segélyezték. 1928 április hóban vallásos délutánt rendeztek, mely igen s. épen sikerült. Perselypénzből 660 leu gyűlt, felerészét az unitárius theol. akadémiának adományozták, másik részét a szentháromsági unitárius templom építésére adták.

3. A sepsiszentgyörgyi unitárius nőkszövetsége 1927 október havától 1928 április végéig a D. F. Egylettel kapcsolatosan 6 vallásos délutánt rendezett. Ének, zene, szavalatok és felolvasások voltak műsoron. Karácsony estéjén a szegény tanulók részére karácsonyfát állított a nőkszövetsége. Körülbelül 21 szegény gyermek kapott ruhának valót s minden elemi iskolás tanuló tan- és írószert, cukrot stb.

4. A brassói D. F. Egylet nőkszövetsége 1927—28. évi működése a következő volt: Karácsonyfa-ünnepély rendezése, melyen körülbelül 50 iskolás gyermek ruhát, cipőt s egyéb apróságot kapott. Vallásos estélyek rendezések. Februárban a templom-alap javára egy műsoros táncmulatságot rendezett 22.000 leu tiszta jövedelemmel. Pénzzel segélyezett betegeket és nyomorúságban levőket.

5. A kálnoki unitárius nőszövetségének tagjai száma 32. 1927 nov. 1-ő első szerdájától kezdve 1928 március hó 24-ig vallásos estéket rendezett. Ének, felolvasás, szavalat, szabadelőadás volt műsoron, amelyekre mindig voltak önként ajánlkozók. Az új egyházi énekek megtanítására nagy súlyt helyeztek. Az esték sorát ünnepélyességgel kezdték és zárták be. Az utolsó alkalommal az esperesi vizsgálószerk is jelen volt. A nőszövetségének gondja volt az ifjuság minél nagyobb számban való bevonására. A vallásos estélyeket szép számban látogatták. A nőszövetség minden vasárnap gondoskodott az urasztalára szép virágcsokorról. Gyűjtést rendeztek az orgona-alap gyarapítására, melyet folyamatban tartanak, míg a célt eléri. A nőszövetség elnöke Kovács Imréné, titkár ifj. Hosszuné.

Felsőfehérvör.

1. A datki D. F. E. nőszövetség 1927 november és december hó folyamán három összejövetelt tartott, felolvasás, szabadelőadás és szavalatokkal. Karácsony elsőnapján este karácsonyfa-ünnepélyt rendeztek. Előzőleg gabonát gyűjtöttek a faluban s ennek árából szerezték be a gyermekeknek kiosztott ajándékokat. Három szegény gyermek jó meleg ruhának valót kapott. Január, február és márciusban öt összejövetelt, anyáknapját s a nyár folyamán még egy összejövetelt tartottak. A tagok a templomkerítést virággal ültették be, melyből az urasztalára mindig friss virágról gondoskodtak.

2. Az olthévi D. F. E. nőszövetségében a tagok száma 61. Tartott öt választmányi és két általános gyűlést. 1927 novemberben az iskolás növendékek szereplésével Dávid Ferenc-émlékünnepélyt, 1928 február 26-án Ferencz József püspök emlékére gyászestélyt rendezett; továbbá 5 vallásos estélyt. Karácsony elsőnapján este karácsonyfa-ünnepélyt tartott, melyhez a szükséges felszereléseket a tagok ajándékozták mintegy 2000 leu értékben. Ötven iskolás gyermeknek osztottak ki csemegét és tanszereket. Karácsony másodnapján műsoros estély volt. Iskolás gyermekek előadták Marosi Márton lelkész: „Karácsony“ című darabját, melyet szavalatok s énekek követtek. 1928 júniusban anyáknapját rendeztek. A szövetség vagyona 580 leuval gyarapodott. Ajándékozott 250 leut a Leányotthon betegszobájára javára és 200 leuval hozzájárult gyászlobogó beszerzéséhez Ferencz József püspök halála alkalmával. Szakács Margit urasztali pohárterítőt 500 leu értékben, Márkos Jánosné szül. Marosi B. Judith egy szószékmögötti faldiszt 1200 leu értékben ajándékozott. Imre Mihályné szövetségi alelnök saját költségén befestettette a templomi padokat. (Folytatjuk).

.....

Felhívás. Néhaj édes atyám Ferencz József unitárius püspök eredeti levelezését szeretném összegyűjteni és azután rendezve, megörzés végett beadni a Magyar Unitárius Egyház levéltárába, hogy rendelkezésére álljon az unitárius egyház történelmének. Ezen cél érdekében felkérem mindazokat, akik birtokában vannak néhány Ferencz József unitárius püspök által irt levélnek, hogy azt hozzám beküldeni sziveskedjenek. Előre is hálás köszönetemet nyilvánítom azoknak, kik meghallgatják kérésemet. Kolozsvár, 1929. június hó.

Dr. Ferencz József, Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 6.

Egyleti élet és munkásság.

A firtosmartonosi Unitárius Nőkszövetsége 1928. aug. hó utolsó vasárnapján templomi ünnepélyt rendezett. Imát mondott Fazakas Jenő IV. éves papnövendék. Orgonakisérettel énekelt Fazakas Jenő, Török Mihály és Gelei Ida. Szavalt Káli Albertné, Gálffy Margit és Gálffy Irén. Az ünnepély legkedvesebb pontja volt egy igen kedves kis gyermekjelenet „Jézus a gyermekek barátja”: melyben a gyermekek legaprája szerepelt a szülők nagy meglepetésére, hogy a még beszélni alig tudó kis gyermekek nyilvánosan olyan szépen szerepeltek. Az ünnepély végeztével a sorsolás volt megtartva, melyből a begyűlt összeg nemes célra volt fordítva. A megmaradt sorsjegyek megváltására és Gálffy Szabó Sándor emlékére 200 leut adományozott Gálffy Józsefné.

1928 december 31-én nyitotta meg Nőszövetségünk előadásainak téli időszakát, mely alkalommal igen szép számmal jelentek meg. Megnyitó imát Katona Ferencné elnöknő mondott, hálát adva Istennek, hogy ismét teljes számmal megjelentek azok, akik a széptért és jóért lelkesedni tudnak. Szóval és tettel bizonyítják azt, hogy a megkezdett munka továbbfolytatásában részt kívánnak venni. Megnyitó után válogatott szép szavakat, felolvasásokat tették az est programját. Általános derűtséget okozott a „Fiam lakodalmá” című monolog és Gál Margit tanítónőjelölt. Ugy szintén Gálffy Margit és Ica egy-egy kedves monologgal és szavalaival gyönyörködtették a hallgató közönséget. Szavalt még Fülöp Árpád papnövendék. Felolvasott özv. Vass Ferencné. Szép volt Szentpáli Elek ének-szólója. Patakfalvi Béla jegyző ur hegedű kíséretével.

Az estély mindvégig igen élénk volt, a közönség a legnagyobb meglepetéssel távozott csendes otthonába, hogy méltóképpen várja a boldog ujesztendő eljövételét.

1929. január hó 20-án tartotta Nőszövetségünk második programos estélyét. Katona Ferencné elnöknő megnyitója után szavatok, énekszámok és felolvasások következtek. Az estély legkiemelkedőbb pontja volt Garay János „Bajusz” című költeményének előadása megszemélyesítve. Énekelt Gálffy Ferencné, Káli Albertné és Szentpáli Elek; hegedűn kísérte Patakfalvi Béla. „A függöny” c. monologot előadta Káli Albertné. Szavalt Vass Elekné, András Margit, Sófai Erzs. Felolvasott Gerébb Mózesné.

1928. december 4-én karácsonyfa-ünnepélyt rendezett a tanterület az iskola nagytermében, ahol a gyermekek apraja-nagyja összegyűlt és szent áhitattal várta az angyal eljövételét, mikor a kis Jézuska kedves ajándékkal lepi meg a jó gyermekeket. Az ünnepély programját az iskolás gyermekek által előadott szavatok, énekszámok és karácsonyi szindarabok képezték.

A műsor végeztével felcsendült a gyermeki ajkakon a kedves

ének „Karácsonyfa tündér álom“, mialatt a gyertyácskák által megvilágított, gazdagon megrakott karácsonyfa a gyermekek szeme elé tárult. Hogy ilyen gazdag karácsonyfát hozhatott az angyal, köszönhetjük a fogyasztási szövetkezetnek, mely 500 leu értékben tanszereket és cukrot ajándékozott, melyből minden egyes tanuló részesült. Továbbá köszönhetjük a Nőegylet nemeslelkű tagjainak, kiknek szíves adományából minden gyermek tésztát, almát és diót kapott.

1929 február hó 10-én farsangi estélyt tartott, mely alkalommal kizárólag humoros előadások alkották az estély programját. Énekelt a nők dalárdája, harmoniumon kísérte Gálffy Ferenc tanító ur. Szavalt Katona Ferencné, Káli Margit, Fekete Mózes, Gálffy János. A „Parasztruha“ című monológot előadta Káli Albertné. „A politika“ című dialógot Jakabfi Anna és Kuti Ferenc. „Bál az utkaparónánál“ előadta Bajka Rózsika és Szentpáli Elek. „Bajos Jeremiás“ monológ, előadta Sipos Ferenc. „Férjet keresek“ monológ, előadta Bajka Rózsika. „A szerelmeslevél“ előadta Demeter Ferencné, Vass Albertné és Nagy Sándorné. Műsor után farsangi felvonulás következett, szépen összeválogatott tréfiás jelmezekben. Az estély mindvégig annyira élénk volt, hogy habár kissé hosszú is volt a program, mégis a közönség mindvégig a legfeszültebb figyelemmel és a legnagyobb élvezettel hallgatta.

1929 március hó 3-án Nőszövetségünk teaestélyt rendezett, ha nem is nagy anyagi, de annál nagyobb erkölcsi sikerrel.

Megnyitó imát Katona Ferencné elnöknő mondott, mely után egyházi éneket énekelt a dalárda Gálffy Ferenc tanító ur vezetésével. „A tolvaj“ c. költeményt szavalta Derzsi Géza. „Egy vőlegény a kapuban“ monolog, előadta Fekete Mózes. Igen kedves volt öt kis iskolás leánya egyházi és világi éneke, melynek betanítását és vezetését Gálffy Ferenc tanító ur végezte.

Felolvasott Csiha Kálmánné nagytiszteletű asszony. Szavalt Máthé Elek. „A falusi liba“ c. monologot előadta Agh Margit. „Ködkirályfi“ c. egyfelvonásos szindarabot előadta András Margit, Gáspár Ida és Vass Ilona.

Istennek áldása legyen és maradjon a nemesszívű adakozókon, hogy még sokszor húz hassanak áldozatot a nemes cél érdekében.

A referens.

.....

Az erzsébetvárosi unitárius egyházközség nagy áldozatok árán, Isten segédelmével imaházat vásárolt. A templomi felszerelése részben hiányzik; azzal a kéréssel fordulunk a nemes szívekhez, ha valakinek volna olyan edénye, amely az Urasztali kellékeknek megfelelne és tudnák nélkülözni (ugymint: korsó, táca és serleg), köszönettel vennők és nevét aranykönyvünkben megörökítenők.

Solymosi István, gondnok.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Örömhír. Midőn a Dávid Ferenc halála 350-iki emlékűnépére az előkészületek folytak Kolozsvárt, kormányunk akaratából a hunyadmegyei prefektus értesítette egyházunk püspökét, hogy a dévai emléktáblát a megye helyre kívánja állíttatni. Kellemesen hatott az üzenet, az E. K. Tanács melegen megköszönte a nemes szándékot. Minthogy az emléktábla már meg volt rendelve és az ünnepélyes leleplezés előkészítve, a Tanács csak arra kérte a megye prefektusát, hogy az emlékfülkét vegye gondjába.

Csak egy aranybetűt! A külföldi unitárius theologiai ifjak már elküldötték vagy bejelentették az összeget, mellyel a dévai Dávid-emléktábla helyreállításához járulnak. Amerikából két képviselőt küldenek s Angliából is jöni fog. Püspökünk a theologusok záróünnepén s a gymnaziumi tanulókén is kiadta a jelszót, hogy minden tanuló biztosítson magának egy betűt az emléktáblán. 8 = nyolc lejt még a kis elemista is meg tud takarítani. Azt reméljük, hogy ez a gondolat minden unitárius ifjút meg fog ragadni és tanítójához, papjához vagy más uto: eljuttatja Kolozsvárra a nyolc leut. A kis és nagy adakozók nevét hűségesen följegyezzük és megőrizzük a jövőnek!

Lelkészi beiktatás. Fényes külsőségek mellett történt meg Szabédon az új lelkes, Keresztesi Dénes beiktatása június hó 9-én. Főt. Püspök ur, Kovács Kálmán főszámvevő, Kaáli Nagy Árpád köri f. ü. gondnok és Halmágyi János köri esperes társaságában személyesen ment le Szabédra, hogy a beiktatást elvégezze. Szabédi híveink diadalkapuvál és zsufolásig telt templommal várták a főpásztort. Keresztesi Dénes hosszú, lelkes és szép eredményekben bővelkedő papi szolgálata kezesség arra, hogy új eklézsiájában is sikerrel fog munkálkodni Isten és anyaszentegyházunk dicsőségére és javára. Az Ur áldása legyen az új pásztoron és gyülekezeteken egyaránt.

Virághullás. S. Nagy László afia, a Naptár egyik szerkesztője, múlt hónapban vesztette el csecsemő kislányát, Izabellát. Alig pár órát élt, mint a tiszavirág. Jött, virágzott, apró kis ajka, mosolygó szemei maguk voltak az élet, aztán elment. Az Ur adta, az Ur elvette; áldassék az Ő szent akarata!

Dr. és Mrs. F. Southworth az amerikai Medville Theological School dékánja, illetve felesége, világkörűli útjában meglátogatták Erdélyt is. Eredetileg az indiai unitáriusok, a Brahmo Somaj centenáriumára utaztak volt, honnan Palesztinán és Olaszországon át jöttek hozzánk. Több mint két hetet töltöttek Erdélyben, meglátogatva

az unitárius történelem szent helyeit Torda, Torockó, Déva stb. Kolozsvárt és Székelyudvarhelyt időztek csak huzamosabb ideig, utóbbi helyen, mint Kiss Sándor lelkész, volt tanítványuk vendégei. A Közlöny útján is üdvözlétüket küldik minden unitáriusnak s különösen azoknak a lelkészeknek, kik Meadvilleben tanítványaik voltak.

Zsakó István és neje, Székely Teréz-alap. Egyházunk nagy alapítványainak díszes sorozata f. évi június 13-án egy meghatározó és gazdag alapítvánnyal gyarapodott. Ugyanis Dr. Mikó Lőrincné Zsakó Aranka és Dr. Zsakó Andor v. törvényszéki bíró a pénztári hivatalban megjelenve, kijelentették, hogy néhai szülők emlékére testvéreikkel dr. Zsakó István, dr. Jancsó Ödönné Zsakó Sarolta, Zsakó Lenke, dr. Zsakó Gyula és Zsakó Zoltánnal együtt egy 100.000 leus alapítványt tesznek. Az alapítvány felét, 50.000 leut készpénzben befizették, jelezve, hogy rövid idő alatt a másik felét is befizetik, amikor az alapító-levelet is be fogják adni, melyben meg lesz állapítva a jövedelem jótékony célú felhasználása. Pénztári hivatal az E. K. Tanácsnak a jelzett napon tartott ülésére az alapítványt azonnal bejelentette. Az E. K. Tanács mélyen meghatva fogadta az alapítványt és az alapítványttevők és a néhaiak emléke előtt mély tiszteletének és köszönetének — Csifó Salamon egyházi tanácsos affia indítványára — felállással adott kifejezést. Istennek szent áldása legyen ez újabb alapítványon és azokon, akiknek emlékére és azokon, akik azt létesítették. *Hadházy Sándor*, pénztárnok.

Vasutasok! Joós Ferenc nyug. állomási előljáró egyházunk útján is felhívni kérte az érdekelt szegény vasuti nyugdíjasok figyelmét arra, hogy a bukaresti Casa Muncii Verestoronyban egy menhelyet létesített a vasuti nyugdíjasok, özvegyek és árvák részére, ahol ezek igen előnyös feltételek mellett találhatnak menedéket s teljes ellátást és orvosi kezelést a kapandó nyugdíjuk 40%-ának befizetése ellenében. Munkára nem kényszerítik őket, de ha valamely munkájukkal pénzt akarnak keresni, ezt is megtehetik. Az épület emeletes és szép parkban fekszik, az élelmezés jó. Szegénységet nem kell igazolni. Tetszés szerint bármennyi időre el lehet távozni s ennek idejére nem kell fizetni. Az imperiumváltozás előtt nyugdíjazott vasutasok is kérhetik felvételüket.

.....

 Alapítói díj 500 Leu, minek ellenében az „Unitárius Közlöny” ingyen jár!

Iskolaszentelés Szentsáromság. Lélekemelő ünnepsége volt a szentháromsági unitárius egyházközségnek f. évi április 2-án husvét harmadnapján. Új iskolája akkor szenteltetett föl az unitárius hívek és más felekezettiek nagy érdeklődése mellett, magában az új iskola tantermében, mely zsufolásig meg volt telve a hallgatóság által. Alkalmi imát — szép stílusban megírva s szépen is elmondva — Bedő Árpád vadadi lelkész, egyházköri jegyző afia mondott. A szentelési beszédet Halmágyi János marosköri esperes ur tartotta, gyönyörűen fejtegetve és elmondva az iskola célját és fontosságát. Az éneklést Fekete József kisadorjáni lévita-tanító afia vezette nagy gyakorlottsággal. Elismerés és köszönet az isteni szolgálatot végzőknek; de különösen Nagy Árpád köri felügyelő gondnok urnak, akinek az új iskolánk fölépítésében oroszlánrésze van. Este jól sikerült táncmulatság volt, amelyet magas színvonalon álló műsor előzött meg s amelyen közreműködtek Donáth László ref. lelkész ur, az ismert jeles író, nagy derűtséget keltő humoros felolvasásával; Bedő Emma urhölgy gyönyörű énekével, harmoniumon művészileg kísérve dr. Lány Oszkár ur által; Kakassy Béla körjegyző ur zengő érces hangon régi népdalokat énekelt. Vigjátékot Kis Géza ny.-gál-falvi körjegyző ur rendezése mellett Kis Géza, Kovács Béla tanító, Bustya Sándor s Gaál Jolánka és Zsigmond Annuska adtak elő, nagy derűtséget szerezve remek játékaikkal a közönségnek, akiknek ezuton is a leghálásabb köszönetem nyilvánítom. *Papp Gyula*, unitárius lelkész.

Az Unitárius Közlöny 1910. évfolyamából a 7-ik szám hiányzik. Nagy hálára kötelezi az Unitárius Teológia Akadémia ifjuságát, aki ezt a számot szives lesz a könyvtárnak megküldni.

.....

Egyről-másról.

Dr. Louis C. Cornish. Amint ide írjuk ezt a nevet, tudjuk, hogy számtalan erdélyi unitáriusnak dobban meg a szíve hálával és büszkeséggel teltén. Hálával azért a meleg és önzetlen szeretetért, amellyel Cornish ur elárasztotta egyházunkat és annak minden egyes tagját, akivel csak valaha is érintkezésbe került. És büszkeséggel azért, mert neve a világ minden országában egyre ismertebbé lesz, mint az elnyomott vagy kisebbségben élő népek, vallások és egyének védelmezője és gyámolítója. Nálunk két ízben is megfordult s mindkét alkalommal hosszabb ideig maradt velünk.

Először 1920-ban és másodszor 1924-ben. Jelenleg abból az alkalmából foglalkozunk vele, hogy az amerikai unitáriusok májusi főtanácsi gyűlésükön megválasztották elnökükké. Már előzőleg 1926 től is elnök volt, de akkor csak mint a visszavonult Samuel Eliot helyettese. Most négy évre választották meg rendes elnöké. Ugyane főtanácson részt vett dr. Csiki Gábor volt kolozsvári, jelenleg budapesti missziói lelkész is.

Az Amerikai Unitárius Társaság közgyűlése, ezt a nevet viseli ez a tontos évi összejövetel, melyet fent főtanácsi gyűlésnek neveztünk könnyebb megérthetés végett. E közgyűlés rendszeren május hónapban szokott megtartatni, ezért May Meetings, májusi közgyűlésnek is nevezik. Épen mint nálunk, amerikai testvéreink is ez alkalomra teszik összes szervezeteik összejövetelét is. A rendes gyűlésen kívül, ilyenkor gyülekeznek: a Laymen's League vagyis a világi férfiak egylete, mely a mi Dávid Ferenc-Egyletünkre emlékeztet, a Fellowship for Social Justice, emberbaráti egyesület, Social service Council, ugyanolyan célú, mint az előbbi, csak míg az védelemben kívánja részesíteni az elnyomottakat, ez segíti a rászorulókat s nem csatázik, Unitarian Ministerial Union, a lelkész egyesület, Unitarian Temperance Society, mértékletességi társaság, Lend a Hand Society, mely szellemi adományokkal, könyvekkel, szerető levelekkel látja el a rászorulókat, Proctor Academy, egy unitárius középiskola, Sunday School Society, vasárnapi iskolai egyesület, Tuckerman School, unitárius diakonissza képző-intézet, Women's Alliance, nők szövetsége és a Young People's Religious Union, az ifjúsági egyletek szövetsége. Fentteken kívül még számos unitárius egyesület van, mint pl. az Unitarian Historical Society, unitárius történelmi társaság vagy az Unitarian Arts' Guild, mely az unitárius templomok és szertartás művészibbé tétele mellett harcol, stb. ezek azonban nem ilyenkor tartják összejöveteleiket. Ezt a sokféle egyesületet azért soroltuk itt fel, hogy ebből kitűnjék valamennyire e májusi gyűlések terjedelme, nivója és fontossága.

.....

Küldjétek gyermekeiteket minél főmegesebben a kereskedelmi és ipari pályákra!

Minden kézirat Szent-Iványi Sándor szerkesztő címére Cluj, Unitárius Kollégium küldendő.

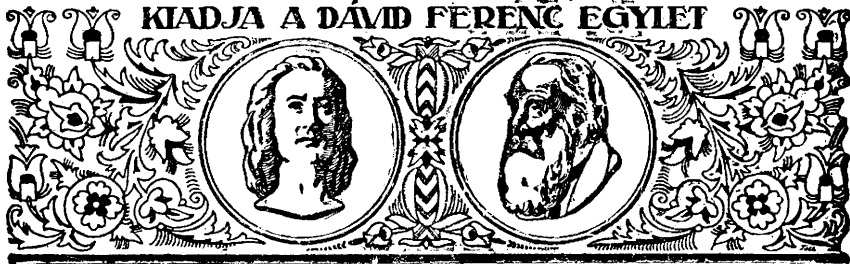
Kéziratokat nem adunk vissza!

Előfizetési ár: Egész évre 60 L. Magyarországra 90 L. Egyes szám ára 8 L. Akik a 60 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapítódíj 500 L. Minden pénz Gálfi Lőrinc egyleti pénztárhoz küldendő.

Nyomatott „Corvin“-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17 sz

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BÓROS GYÖRGY.

Az érett kalász.

Csak egy parányi kis szem volt. Arca piros, mert élet, erő és reménység van benne. Most egy éve ott volt kedves testvéreivel együtt a magtárban. Békén, nyugodtan várta azt az órát, amikor meg fogják ölelni. Tudta, hogy kezébe veszi a jó gazda és gyönyörködni fog benne s jobból a balba töltögeti, nézi, nézi s talán még könnyét is ráhullatja, mint a jó édes anya mosolygós kis gyermekére.

A gazda lelke boldog, mert immár készen várja az anyai kebel, az a szent föld, amely mindig hálával fogadja az eke fénylő vasát, hogy föltszabadítsa a durva kéreg alól. Jól esik, ha fölpuhítja, mert azután az áldó esőcseppek könnyen leszállnak keble mélyére, ahol a legjobb dajka, a kedves napsugár fölkeresi, fölmelegíti, mikorra oda repül gazdája kezéből a gyönyörű, a kedves buzaszem, hű társaival együtt. Ők szövetségesek. Ők együtt szeretnek lenni ott lenni is, mert megszokták volt a közelséget az édes otthonban, a messzire bólintgató kalászban.

Hosszu utat kell megtenniök, míg az anyai kebel a főt kibocsátja halványan pirosuló zöld ruhácskájában. Hiszen amíg rá mosolyog legjobb barátja, a napsugár, addig boldog, de tünnie kell a zordon telet, a kemény hideget és ezernyi más viszontagságot, amíg egyszer az új esztendő tavasza pártfogásba veszi, ápolgatja, növelgeti s rendre kicsalogatja zöld ruházatából az ifjú kalászt. Ő is, mint az okos csiga, előre küldi tapintgató csápjait s később is ott marad a jó és biztos takaróban. Csak így igazán szép a buzaszem a maga házában testvéreivel együtt: az érett kalászban.

A székely gazdának van egy kitűnő jó szokása: a buza kalászból koronát vagy koszorút köt, templomba viszi, az uraságnak

Unitárius Teol. Akadémia
Loco
Calea Victoriei 12

fölébe helyezi, mert jól esik, hogy midőn imádkozni megy, ott lássa élete és boldogsága legfőbb biztosítóját: a buzakalászt.

Szemem előtt látom a pap kapuja előtt sorakozó szekereket. Mindenik rakva van búzával, mert a lelkipásztor várja, hogy lássa, mit adott Isten az ő sokszori imádsága után a jó gazdáknak.

TŰZHELY MELLETT

Üzenet egy temetőből.

Az aranyosrákosi unitárius egyház különválásának háromszázados évfordulójára.

Az Üzenet vagyok,
Az Üzenet egy temetőből,
A kőbor szellő, mely elől
Komoly bagoly-nép fejcsóválva repked,
A játszi jókedv, mely megül
Fájó könnyeknek fuldoklása reszket.
Ki küldött? Senki. Nem követ
Vagyok. — A sirkövek
Beszédjét hallgattam ki csak,
Amíg bolyongva hallgatag
Gyásszal szivemben ed'sanyámnak
A sirban is csak értem fáradt
Soha nem szűnő szent tusakodását
Csititgattam sok néma könnyben
A Vár alatti temetőben.

A Vár alatti öreg temetőben
Többen vannak jóval, mint itt mi, többen.
Ünnepelő Rákos, az a mag,
Amelynek folytatása vagy,
Ott van az is: porban, virágban, kőben,
Az ősapákra emlékeztetően,
A Vár alatti öreg temetőben.

A Vár alatti öreg temetőben
Terólad szólt a nóta, Rákos, éppen.
A virtusról, mely Várfalvát s fiát,
Az ifjú Rákost, büszkén hatja át,
A hitbuzgóság drága italáról,
Mely úgy ragyog a századoknak távol
Ködében, mint csillámló Aranyos,
Ha nap süt rá s mindent megaranyoz.
Kemény magyar nyakakról, nyílt

Az igazságért szenvedett sebéről,
Az Egyistenről, ki bátor szívet
Adott népének s megtisztult hitet...
Folyt-folyt a szó, amíg hátuk megett
A Várhegy mélye belereszketett.

Háromszáz évnek messzi távlatában
A régi arcod, Rákos, szembe' láttam,
Háromszáz évnek messzi távlatából
Élet mosolygott ki a sir-világból
Ujjongó élet. Biz' az meglehet,
Hogy nem volt bennük éppen sok kenet.
Tán káromlásnak mondaná a pap.
Hogy mondjam el itt néktek, szent falak,
E hol komázó, hol tűz-lang beszédet?!
(Várfalvi, hát, hogy ismerhetne féket?)
Ne ródd fel bűnül, szent ekklezsia,
Ha amit mondunk, oh Uramfia,
Nem mind imádság és *nem úgy* komoly,
Mint holmi lamentációzó
Hét singes prédikáció-zó,
Ott lenn a sirban minden összefoly...
Mert hát bolondos fickó, az a sir,
Kívül kacag, belül zokogva sir,
Palástja van s bukfencet vetve szól.
Leszed mirőlunk minden emberséget:
Lefoszítja rólunk — a nagyképűséget.
A por itt por és sosem puder,
Itt hólyagot az ördög se fű fel,
A képed-éked hjába nagy,
Le kell vetni: lássák, ki vagy.
Igy mondta ezt, egyet rántott magán
Kicsi Pálfi Tamás öregapám,
Rákezdte aztán és kirakta versben.
Elmondom úgy, ahogy hallottam,

Még csak simítani sem volt hozzá
[nyersen,
[merszem.

1.

A templomrablás? Azt említeni kár is,
Az olyan nálunk, mint a jégverés.
Kolozsvárt kezdte el egy generális,
Hozzánk Sinfalváról jött át a vész.
Egy generális jégesője
Hogy Sinfalvát derékba törte,

A Vár alatt is összegyülekeztek,
Hogy csitt-csatt-bumm, majd minket
[is megesznek:

Oh Isten, Isten, hát szent fiadat
Igy értették meg? Oh ne törd, ne
[hagyd!

2.

— Majd megtanítlak átkozott pogánya,
Hogy kell imádni Krisztust, na
[megállj!
Gondoskodom, hogy minden fajtád
[hányja
A keresztet, amint illik s dukál. —
Toporzékolt a generális
S hogy megmutassa, mit tud, már is
Felállított egy nagy keresztet másnap:
— No pogány unitárjus, ezt imádjad!

3.

A *pogány unitárjus* úgy tanulta:
Mindent megpróbálj s tartsd meg
[ami jó.
Bűn ítélkezni csak úgy elfogulva,
S nem kell lenézni semmit, mert
[ho hó,
Amért német az Istenadta,
Azért lehet egy kis igazza.
Korral haladni unitárjus eszmény,
Atyafiak, jertek, kapjunk az eszmén!

4.

S a generális kereszt-istenéhez
Nyitott szemmel álltak tanulni ki.
Megnézték jól: „Bizony csak bükkfa
s pléh ez!
Hát ezt hirdette a Názáreti?!
No ennek sem lesz háza nálunk,
Bükkfát imádni nem szokásunk,
A keresztapja hjába generális,
A Fűtyerben van ilyen Isten száz is“.

5.

— „Az meglehet“ — morgott a
[generális —
(Egy generális csak nem papol is!)
Ha olyan gazdag az a Fűtyer, kár is
Hogy nem vágattam mindjárt papot
[is“ —
És vágatott... és úgy szavaltak
Az új papok, hogy meghasadtak,
És két falut egy hosszú jajszó vett meg,
De keresztet, azt azért sem vetettek.

6.

A nagy kereszt vádként meredt az égre,
Kintől vonaglott rajt' a Krisztus-arc.
Hát van-e Isten oda fent az égbe?
Hát kinek kell ez ocsmány gyáva harc:
A védtelent kinpadra húzni,
A gyerekről a bőrt lenyúzni?

7.

Az emberért, hogy Istenhez vezesse,
Szent vérét adta egykor egy kereszt.
S az ember most Atyjához sem mehet be,
Elállja útját egy másik kereszt.
Oh hogy hiába folyt a vér el,
Oh hogy a megváltás sem ér el
E földön végre annyit, hogy pribékek
Nélkül áldozhass lelked Istenének!

8.

A templomodba, oh jaj sohse méssz be?
Ki hozza el a kulcsokat vajjon?
— Hogy ki? Hát én! — szólt egy
[zömök legényke —
— Én aztán el — s fogadkozott
[nagyon —
A kereszten ott lóg a kulcs, ni,
Nem nagy virtus hozzája jutni.
Két nagy Holubár őrzi, igaz, éjjel,
De Várfalván ne tudnák: többet
[ésszel? —

9.

Hogy eltemették a mi Istenünket,
Holnap lesz éppen harmadik hete,
A Krisztus Atyja el nem hagyhat
[minket,
Neki ne volna husvét-ünnepe?!
Ne káromold ember az Istent,
Elintéz ő, ne búsulj, mindent,
A holnapot csak meg kell szépen
[vární,
A mi papunk fog ott benn prédikálni.

10.

Aznap lánybőrbe bujt a kis legényke
S megvárta amig éjfél konganatott,
Ringó derékkal ment a két vitézre
Shopp, vállra kapta amelyik nagyobb.
Úgy vitte mint csirkét a kánya
S az Aranyosba belehányta.
Csak nézte-nézte ezt a másik jámbor:
— „Jessasz, kísértet!“ — s eltűnt,
[mint a kámfor.

11.

S így párolgott el másnap, hosszú
[husz nap
Után váratlan az egész sereg,
Igy mentette meg unitáriusnak
Aranyoszékét egy bátor gyerek:
A generális okos ember
Volt, tudta, van húr, melyet nem kell

Tovább feszíteni s hogy jó lesz

Nem minden néppel jó kukoricázni.

Az Üzenet vagyok,

Az Üzenet egy temetőből.

Kicsi Pálfi Tamás öregapám

(Táncos-nótás legény volt hajdanán)

Ő küldte ezt a verset. Mért? Talán

Talán azért, hogy megpróbálja,

Hajlik-e még az ina táncra,

Vagy büszke volt egy kicsit rája,

Mert mit tagadjuk, neki bátyja

Volt az a fürge kis legény.

Vagy Rákosnak az ünnepen,

Rákoshoz akart szólni? Én

Azt nem tudom, mert nem üzenté

De nekünk, Rákos, úgy is egyre

Krisztus keresztje már nem ellenségünk,

Atól lehet a nyomdokába lépni

A Mesternek, mert hej, csillagos ég,

Keresztünk az van nekünk is elég.

Oh Rákos, Rákos, neked is

De keserű a neved is.

Ahogy kimond az iskolás gyerek,

Egy húr szívünkben fájón megremeg.

Egy más Rákosról kesereg a dal,

Hol nehéz szívvel szánt a bús

Idegenül az idegenben

Az önvád marta fájó sebben...

Oh teremő szent Istenem,

A sors de ránk vert, taposott...

Ne vesszetek ki szép hirtetekből,

Ne vesszetek ki, Rákosok.

A három század három kötelezvény,

Tíz emberöltő tíz adóslével,

Az unitárjus úgy igaz keresztjén,

Ha tud fizetni és nemcsak beszél.

Kinek fizetsz? Az Istenednek.

S kiért fizetsz? Az életednek

Becsületéért, ennél szentebb nincsen,

S ahogy fizetsz, úgy áld vagy ver az

Ne vesszetek ki szép hirtetekből.

Ne vesszetek ki Rákosok.

A három század három emékoszlop

S írás világol az oszpon át:

Ne féljete, kik Énvelem lakoztok,

Nehéz szívvel csak szántsatok tovább!

Az életfát azt izzadással

Kell önözgetni s könnyhullással,

Az életfát örök törvények őrzik,

Rákos, te szánts, imádd az Istent

[s hagyj a többi...

Ne vesszetek ki szép hirtetekből,

Ne vesszetek ki, Rákosok.

Ne vesszetek ki, mert különben

A Vár alatti temetőben

A keserűség kínzó karma

A hideg hantot fölszakasztja

Es lábra kel zörögve-zúgva,

Kemény kuruc haragra gyúlva

Apáink fáradt csont-hada,

Szemünkbe néz és megtagad.

Nekünk élnünk kell, mert különben

A Vár alatti temetőben

A kettérepedt sírűregből

A végítélet trombitája

Siket fülünkbe harsonázza:

Elfajzottatok őseitektől,

Megérdemlitek sorsotok...

Oh ne vesszetek ki szép hirtetekből

Ne vesszetek ki, Rákosok!!

A holtaknak az élőkhöz szavuk van:

A templom a ti becsületetek,

Megátkozunk, Rákos, haláporunkban,

Ha ezt valaha elfeleditek.

Oh ki re vesszen szívetekből

(Ezt izenik a temetőből)

A régi virtus, mely az ősapáknak

Egy Istenében bízva tett csodákat.

A három század három nagy keresztjén

A templom kulcsa ott vár, hogy levedd.

A virtust, mely inkább meghal, de nem fél,

Ma úgy hívják, Rákos, hogy Szeretet.

A templomot más meg nem védi,

Elvész a nép, ha meg nem érti.

Könny, vér, imádság — mind hiába,

[testvér,

Megtartó nincs több az egy Szeretetről.

Az Üzenet vagyok,

Az Üzenet egy temetőből:

A magyar Végzet fájdalmas keresztjén

Az Élet kulcsa ott vár, hogy levedd.

A virtust, mely inkább meghal, de

[nem fél,

Ma úgy hívják, testvér, hogy Szeretet.

A büszke fajt más meg nem védi,

Elvész, széthull, ha meg nem érti:

Könny, vér, imádság — mind hiába,

[testvér...

Megváltó nincs több az egy Szeretetről.

Az Üzenet vagyok,

Az Üzenet egy temetőből.

Pálfi Márton.

.....
Alapítói díj 500 Leu, minek ellenében az „Unitárius Közlöny” ingyen jár!

Hogy boldog lehess mindörökké.

Embertestvérem, ugy-e, te is kérde magadtól vivódásaid nehéz óráiban: „Miért? . . . Miért kell hordanom életem keresztjét? Miért kell harcolnom rogyásig a harcot? Miért kóvályognak feletünk oly sokszor sötét fellegek és miért süt le oly ritkán az aranyarcu nap? Miért szállnak az ég felé emberi szívek mélyéből szakadt nehéz sóhajok és miért csendül oly ritkán emberi ajkon vidám nevetés? Miért? . . . Miért?”

A hatodik napon, midőn az Ő akaratából megjelentél a földön, szivednek minden dobbanásával ezer miértnek csirája bontott életet. E frissen hajtott zsenge miértnek ellepték lelkednek virágokra váró kertjét és rózsákká meg tövisékké, napba néző fákká és árnyékot kereső füvekké lettek. A rózsák ott éltek lelked mélyén, illatukkal álmodt csókoltak szemedre és te költővé lettél: zenélt a szíved és ajkaidon dal fakadt. A szerelem csodás sejtelmek aranykődöt hintettek szemeidre s te szépnek láttad a világot és az embert: ritmusos szavakkal festettél álmokképeket és embertestvéredről énekeltél hőskölteményeket.

De a tövis nem kimélt meg. Mikor szíved boldogan dobbant: megsebezte; ha kezéd lant húrjaira tévedt: megvérezte. Te sírtál a fájdalomtól s könnyeid elapadásával arcodon megjelentek a bölcsesség barázdái s kezeid munkálkodtak, szíved pedig kalmár számokról beszélt.

A harmadik miért égbenező fává nőtte ki magát. Kutatta a nap titkait s az éjjel ezüst csillagocskáinak rejtelmét. Megunta, amit látott, új csodákra vágyott. Nemsokára virágokat hajtott és minden virág dicsőséged harcosává lett. Ott virágozott sorban: Schwarz Berthold, Gutenberg, Kolumbus, Stephenson, Fulton, Edison, Marconi, Lindberg és annyi más, mind egy-egy lépcsőfok Jákobnak égig érő létráján.

Ezeknek árnyékában élnek az egyszerű fűszálak: a mindennap robotosai.

Miért van ez így? Miért van egy rózsza mellett százszor száz tövis? Miért van az ezredéves fa árnyékában sok millió csak percekig élő fű?

Ugy-e, sebet üt rajtad a tövis, ugy-e, elborít az árnyék s te nem nyugszol meg, háborogsz és lelked háborgó óceánjára bocsátod életed parányi sajkáját. Hullám csap reád, villám megéget, orkán mérge tép meg. Felsírsz: „Hová meneküljek?” Ne félj! Ő vár reád, aki megfelel a számtalan miértre, aki egy szavával lecsendesíti lelked óceánjának vész viharát és biztos révbe viszi életednek gyöngye sajkáját. Szólj csak Hozzá, Ő melletted van. Szólj csak Hozzá, Ő parancsol a te ellenségeidnek. Minden szavad igaz imádság legyen és boldoggá tesz szerető Atyád: az Isten.

Embertestvérem, akarod-e, hogy a titkok feltárujanak előtted, akarod-e, hogy a miérttek bizonyosságokká legyenek? Akarod-e,

hogya a kert csak rózsákat teremjen? Ha igen, keresd hát az Istent és akard, amit Ő akar, mert Isten akarata benned békeesség-, szeretet- és igazsággá lesz, hogy te boldog lehess mindörökké.

Homoródújfalú.

Dobai István, lelkész.

Harmatcsepp.

A harmatcsepp gyilkosa a nap
S gyémántcsillogást a harmat
Mégis a naptól kap.

Mint millió villogó tűr,
Tör rá a nap fénye
S a balga kis csöpp
Szembe fordul véle
S míg egyre kisebb lesz
A tőrsugárban rávillog bátran,
Büszke csillogásban.

S míg egyre fogy, egyre szépül.
Aztán magába nyelve a napot,
Kék égboltozatot,
Mindent, mi szikrázik rajta kívül:
Az elnyelt mindenség
Ragyogó sulyától
A kicsiny harmatcsepp megsemmisül.

Élj úgy, mint a harmat.
Magadbanyelve e roppant világot,
Míg egyre fogysz a birhatatlan fénytől,
Visszatükrözni legyen hatalmad
A te napod, Istent,
Ki rád néz az égből.

Fogarás.

Fekete Lajos.

Isten keresés.

Ne szállj magasra,	Ne hívd nagy hangon,
Ne menj a mennybe,	Ne hangos szóval,
Isten itt lakik	Közelebb jutsz hozzá
Saját szivedbe.	Egy halk sóhajjal.

Menj a magányba,
Nézz a szivedbe,
Meglátod ott van
Az Isten képe.

Brassó.

uj. Szabó Sámuel.

***A Dávid Ferenc-Egylet Ifjusági Köreinek
II. egyetemes nyári konferenciája - Dicsőszentmárton.
1929 augusztus 23—25.***

Mult évben székykereszturi konferenciánkon hozott határozat alapján, a konferencián nyert megbízatás értelmében a kolozsvári D. F. E. I. K., mint ideiglenes vezető egyesület, ez évben az ifjusági konferenciát Dicsőszentmártonban fogja megrendezni. A konferencia idejét augusztus hó 23—25. napokra tettük, arra való tekintettel, hogy ez időpont falusi ifjusági egyleteinknek is leginkább megfelel.

Ezévi konferenciánk célja és tárgya azon eszmének részletes megtárgyalása és különböző oldalokról való megvilágítása, melyet ifjusági lapunkban is már fölvetettünk: „Istenországának megvalósítása e földön.” E tárgy pontjainak (Ép test, ép lélek, stb.) megvitatását több, lehetőleg korban hozzánk közel álló előadó fogja bevezetni.

Mivel konferenciánk hangsúlyozott célja az unitárius ifjuság minden rétegének találkozása, közös cél felé való törekvés lehetővé tétele, ezért kérjük és elvárjuk, hogy minden ifjusági egyesületünk minél több taggal képviseltesse magát a II. unitárius ifjusági konferencián.

M ü s o r.

1929 augusztus 23. (péntek).

D. u. 4 órákor: A konferencia ünnepélyes megnyitása a templomban.

1. Gyülekezeti ének.
2. Imát mond: Pál Tamás lelkész.
3. Helybeli üdvözlések.
4. A kolozsvári D. F. E. I. K. elnöke válaszol.
5. Dr. Boros György püspök megnyitja a konferenciát.
6. Gyülekezeti ének.

D. u. 6 órákor: Az egyetemes D. F. E. I. K. megalakulása.

1. Beszámoló a központi és az egyes D. F. E. I. K. működéséről.
2. A D. F. E. I. K. Egyetemes Szervezete alapszabályainak felolvasása és megvitatása.
3. A D. F. E. I. K. Egyetemes Szervezete új tisztikarának és választmányának megválasztása.
4. A megválasztottak nevében az új elnök átveszi a konferencia vezetését, felolvassa a konferencia ügyrendi szabályzatát s elnöki programját röviden ismerteti.
5. Imát mond az új tisztikar egyik megválasztott tagja.

1929 augusztus 24. (szombat).

D. e. 9 órákor: Reggeli istentisztelet.

1. Ima.
2. Bibliamagyarázatot tart: Rostás Dénes papjelölt.
3. Csoportos megbeszélések.

D. e. 10 óra: Megkezdődik „Mi szükséges Istenország megvalósításához itt a földön“ c. előadássorozat.

I. Ép Test. Bevezeti: Balázs Ferenc.

II Ép Lélek.

a) Tudás. Bevezeti: Gál Ernő.

D. u. 4 óra:

b) Szépség és Szeretet. Bevezeti: Dobai István.

c) Vallás. Bevezeti: Szent-Iványi Sándor.

D. u. 1 1/2 óra:

Imát mond: Ürmössy Gyula papnövendék.

1929 augusztus 25. (vasárnap).

D. e. 1 1/2 órákor:

III. Jólét.

a) Szervezkedési lehetőségek jogi megvilágításban. Bevezeti: Dr. Vajda Béla.

D. e. 1 1/2 órákor: Ifjúsági istentisztelet.

Imát mond: Máthé Zsigmond lelkész.

Egyházi beszédet mond: Simén Domokos lelkész.

Az éneket vezeti Péterffy Gyula zeneakadémiai hallgató.

D. e. 1 1/2 órákor:

b) A jólét gazdasági alapja. Bevezeti: Máthé Sándor.

A konferencia tárgyát mindezeknek a számoknak az együttes megvitatása képezi.

D. u. 2 órákor:

Indítványok. Jövő évi tervek megbeszélése.

D. u. 3 órákor: A konferencia ünnepélyes bezárása.

1. Gyülekezeti ének.

2. Imát mond: Benczédi Domokos lelkész.

3. Bibliamagyarázatot tart: Lőrinczy László lelkész.

4. Bezáró. Mondja a D. F. E. I. K. Egyetemes Szervezetének megválasztott elnöke.

5. Gyülekezeti ének.

Utána majális, vagy rossz idő esetén bál műsorral egybekötve. A műsoron szerepelnek többek között S Nagy László író novellával és Székely László versekkel, énekelnek a dicsőszentmártoni és szentgericei unitárius dalárdák.

A hétfői napon meglátogatjuk a város nevezetességeit és délután kilátogatunk Dombó és Ádamos unitárius egyházközségeibe.

Teljes ellátásról az ifjak részére gondoskodunk, ha augusztus 15-ig Szent-Iványi Sándor lelkészt (Kolozsvár, Unitárius Kollégium) levélben értesítik.

Külön felhívjuk vidéki Ifjúsági Egyleteink figyelmét a mult héten kiküldött alapszabálytervezetekre, melyet elfogadni a konferencia feladata lesz. Tanulmányozza hát végig e tervezetet minden tagozat, hogy az esetleges módosításokat ajánlhassák a konferenciának.

Viszontlátásra — Dicsőszentmártonban.

NŐK VILÁGA.

Felhívás vidéki lelkeszeink és nőszövetségeink vezetőihez.

A kolozsvári Unitárius Nőszövetség megkezdte munkáját a vidékről Kolozsvárra szolgálatba jött leányok vasárnap délutáni összegyűjtése és szórakozása érdekében. Az egyesületnek van is már 12 tagja a vidékről feljött leányok közül, akik máris szeretetteljes ragaszkodással eljárnak, szavalnak, felolvasnak ottan, azonban a többi ittlevőket is szeretnők összegyűjteni, habár ezt nehezen lehet kivinni, ha lelkeszeink és nőszövetségeink vezetői nem sietnek segítségünkre.

Már küldtünk felhívást minden községbe, de csak egy páran válaszoltak. Épen ezért ismételtén kérjük vidéken lakó unitárius testvéreinket, tudassák velünk híveik leányainak névsorát és lakás-címét, kik Kolozsvárt vannak, hogy egy lélek se vesszen el a nagyváros romlottságának fertőjében.

Értesítésüket sürgősen várjuk és szeretettel kérjük.

A kolozsvári Unitárius Nőszövetség.

Leveleket az Unitárius Nőszövetség irodájába kérjük: Unitárius Kollégium 20. sz. szoba.

Jelentés

vidéki nőszövetségeink 1927–28. évi munkásságáról.

Külkülli kör.

1. A dicső szentmártóni nőszövetség különösen a szegényügyet karolta fel. Rendeztek karácsonyfa-ünnepet. Az iskolás gyermekeket ajándékban, a szegényeket ruhasegélyben részesítették a közadakozásból begyűlt 5000 leuból. Az iskola javára összejöveleteket rendeztek, az élelmicikkeket összegyűjtve, elárusították, ami nagyban fokozta a jövedelmet. A nőszövetség nagy segítségére volt a D. F. E.-nek az estélyek rendezésében.

2. Segesváron a nőszövetség rendezett 5 teazestélyt műsorral, melynek tiszta jövedelme 4.323,50 leu. A tagok szerepeltek és adták össze a buffethez szükséges anyagot s tombolatárgyakat. Rendeztek karácsonyfa-ünnepélyt. Gyűjtésből jött 12.000 leu, melyből 50 iskolás gyermeknek vettek ajándékot s két szegény özvegyasszony pénzsegélyben részesült. A kolozsvári Leányotthon betegszobája részére 500 leut küldtek. A segesvári unitárius egyházközség pénztárának a templom céljára vásárolt telekrész kifizetésére 10.000 leut adtak. A nőszövetség saját szükségletére 6 darab abroszt, 24 darab teáscsészét tányérral, 24 darab kiskanalat vásárolt 2500 leu értékben.

Kereszturi kör.

1. A firtos martonosi nőszövetség tartott hat összejövetelt, Novemberben kezdte el ismeretterjesztő előadásokkal. A második estély programját monológok, dialógok, szavaltatok, felolvasások, énekszámok képezték. December 6-án Mikulás-estély volt, 24-én karácsonyfa-ünnepély. Három tanulónak meleg ruhát, háromnak sapkát, minden tanulóknak téstát, gyümölcsöt, cukorkát osztottak ki. A többi előadás részint ismeretterjesztő, részint szórakoztató volt.

2. A siménfalvi unitárius nőszövetség 6—7 év óta dolgozik a lehetőségek szerint. E nők Jánosi Józsefné. Pénzvagyón 5000 leu. Tartottak vallásos estéket s templomi ünnepélyeket. A templom körüli helyet virággal ültetik be s az urasztalára nyáron virágot helyeznek. Bekapcsolódtak a „Romániai Kisebbségi Magyar Nők Központi Társasága“ szervezetébe.

3. A székelykereszturi unitárius nőszövetsége 1928 decemberben ötödik beszámolóját tartotta meg. A téli hónapokban havonként misoros estélyeket tartott, ismeretterjesztő és szórakoztató előadásokkal, zeneszámokkal. A nőszövetség az ifjúsági egyület is felkarolta s estélyein állandóan szerepeltette a tagokat. Öt ilyen estélyt rendezett. Az egyesület tagjai három alkalommal kisebb darabokat adtak elő Útő Lajos lelkes vezetésével. Jelentékeny részt vett a nőszövetsége az ifjúsági kongresszus megrendezésében azáltal, hogy az ifjúság internátusi elszállásolására nagyszámú ágyneműt gyűjtött és adott össze. A kongresszust bezáró estély előkészítő munkájában is részt vett. Pap Mózesné elnöknő kezdeményezésére közadakozástól összehozták 14.388 leu értékben a főgimnaziumnál eddig hiányzó kórházi berendezést. A székely asszonyok adakozásából készült gyönyörű katedraterítők költségeihez is hozzájárult a nőszövetség 3600 leuval. A karácsony, hogy minden szegénynek a szeretet és öröm ünnepe legyen, ehhez a nőszövetség egyfelől 1000 leu pénzadománnyal, másfelől a szükséges élelmiszerek összeadásával járult hozzá. Nőszövetségi elnök Pap Mózesné, Henl Györgyné alelnök, Útő Lajosné jegyző.

Tordaaranyosi kör.

1. A petrozsényi D. F. nőegylet ez évben a templomépítés munkájából vette ki a legnagyobb részt, ezenkívül vallásoskeresztúri szociális segítés s anyagiak terén is eredményes munkát végzett. Rendezett hat vallásos kultúrelőadást, David Ferenc halálának 349. évfordulóján nagyszabású vallásos ünnepséget; a templomszentelés a kalmával egy delutáni vallásos és egy esti nagy kultúrelőadást. Hetenként kétszer, hétköznap este istentiszteletet látogattak. A nőegylet pénztárába ez évben befolyt összeg kb. 53.000 leu, amelyből részben iskolás gyermekek karácsonyi felruházását tervezik. Betegeket több esetben segélyeztek úgy pénzzel, mint természetben. Az összes kórházakban és otthon fekvő betegeket az asszonyok felváltva látogatták, ajándékkal mindig kedveskedve nekik. A nőegylet az újonnan épült templom urasztalát és szószékét 5000 leu értékben gyönyörű plüsstakaróval látta el. A templomszentelés alkalmával rendezett ünnepség jövedelme 27.000 leu, amely részben a nőegylet munkásságának is eredménye s amely összeg az egyház pénztárába folyt be. Elnök Weress Béláné.

Vidéki nőszövetségek adománya a kolozsvári unitárius Leányotthon betegszobája részére: Homoródszentpál, Nagykele, Martonos, Árkos, Homoródkeményfalva, Fogaras, Homoródkarácsonyfalva, Nagyajta szövitményeket, Segesvár, Városfalva, Udvarhely, Marosvásárhely, Datk, Olthévíz, Fogaras, Nagyajta pénzbeli adományokat 4210 leu összegben ajándékoztak. (Vége.)

Ürmösi Károlyné, főtítkar.

Küldjétek gyermekeiteket minél tömegesebben a kereskedelmi és ipari pályákra!

Egyleti élet és munkásság.

Kénos egyházközségben levő egyletek évi működéséről.

1. *Dávid Ferenc Egylet* Kénosban rég megalakult és állandó működésben van. A legközelebbi téli időszakban 16 rendes gyűlést vagy estélyt tartott. Mindig népes gyülekezet volt. Ima, egyházi ének, biblia olvasás, vallás-erkölcs tárgyú szabad előadások vagy felolvasások voltak legfőbb tárgyai. Ezeken kívül az elmaradhatatlan szavalások, monologok, dialogok, kisebb szindarabok se hiányoztak egyetlen estéről sem. Elismeréssel kell megemlítenem Bálint Aranka, Bálint Jolán, Vas Sárika kisasszonyokat, kik igazán vonzóvá, tanulságossá tették az estéket szerepléseikkel s jó példát mutattak a fiataloknak. Igazi verseny volt a szindarabok, szavalatoknál s itt szintén nem lehet elhallgatni Foris Ida, Foris Vilma, Gál Piri, Gál Mózes, Sándor Ilona ifjak s több iskolás gyermekeket, kik minden alkalommal szerepelni kívántak.

Van 36 rendes tagja. Pénz vagyona 465 leu. Elnöke Sándor Gergely lelkész, jegyzője Bálint Balázs tanító, pénztáros Sándor Gyula.

2. *Nők szövetsége.* 1928 nov. 20-án alakult s a ig félvé alatt sok áldásos munkát végzett. Tartott 15 rendes gyűlést, egy műsoros estélyt, előadva Péterfi Gy. „Fehér rózsá, piros rózsá” című szindarabját. Állított egy karácsonylát, részesítve minden iskolás és falusi szegény gyermeket könyv, írószer, tészta és cukorfélével. A karácsonyfán 435 leu értékű tárgy volt, amit a nőszövetségi tagok ajándékából szereztek be. A szindarabot mind nők játszották kiváló gyakorlottsággal, kik közül megemlékeznünk kell Demeter Dánielné, Lukács Vilma, Kádár Józsefné, Gál Áronné, Sándor Ferencné, Sándor Albertné, Harkó Mihályné, Foris Mózesné, Rác Ida asszonyokat ügyes és kedves játékaikért. Az estélyeken kötés, varrás, fonás mellett egyházi énekek tanulásával, felolvasásokkal, szavalatokkal töltötték az időt s ezekben Lukács Vilma Demeter Dánielné vezetett minden alkalommal, kinek Bálint Balázsné, Foris Mózesné társaival legnagyobb érdeme a nőszövetség megalakítása.

Elnök Sándor Gergelyné, a'elnök Bálint Balázsné, jegyző Demeter Dánielné, pénztáros Foris Mózesné, gazda Kádár Józsefné. A választmányának 10 tagja van. Pénz vagyona 5430 leu, zab magtára 46 veka.

3. *Olvasó-egylet.* Ötvenhárom férfiúnak az egyesülete. Két éves alakulat. Téli hónapokban hetenként kétszer gyűlésezik. Tárgya: olvasás, társalgás a napi eseményekről, egyházi ének tanulás, szórakoztató játékok, domino, sakk és még kártya is pénz nélkül Szép hivatása, hogy az ifjúságot ellenőrzi a mulatságok alkalmával, hogy zavarok, verekedések kikerültesse, a kölcsönös bizalom, pereskedések megszüntetése stb.

Elnöke a lelkész, alelnöke ifj. Foris Mózes, jegyzője ifj. Orbán Sándor, pénztáros ifj. Mózes Mihály. Pénz vagyona 11.376 leu, 56 veka zab magtára. Ennek fiókja:

4. *Temetkezési egylet.* Alapszabályilag kötelezett tagja 53, vagyis aki egyiknek, az a másiknak is köteles a tagja lenni és köteles családjában

alkohol mentes temetést végezni, vagyis az egyleti tag halottját az egylet temeti, minden munkát, segítséget elvégez, sőt egy hónapi időre kamatmentes kölcsönt nyújt, ha az egylet fennállása óta nagy hódítást tett s remélhető, hogy a többi családfők is rövid időn belül egyleti tagokká lesznek s így Kénosban megszűnik a torozás, a részegítő és költséges itallal való temetés. Az olvasó egylet hivatalnokai ennek is a vezetői, vagyona is közös.

5. *Ifjusági egylet* vagy *dalárda*. Hivatása az egyházi énekek kulturálása. Legények, leányok vegyeskara. Vezetője Bálint Balázs tanító. Két hetenként gyűlnek össze, hogy egy-egy nevezetes alkalomra éneket tanuljanak. Ennek az egyletnek a tagjai nagy számmal jelentek meg a Homoród vidéki ifjuság Homoródszentmártonban a tavaszon tartott konferencián. Ettől az egylettől több buzgalommal, melegebb érdeklődéssel még több eredmény várható, mihelyt jobban megihleti lelküket a dal szépsége s mihelyt tudatára ébrednek annál, hogy ők a jelen virágai s a jövő gyümölcsei.

Kénos, ez a kis község oly egyház társadalmi munkát végez, mely hivatva van szebb lelki világot, boldogabb jövőt alapozni és készíteni számára. Adja Isten, hogy úgy legyen.

Egyesült erővel. Angol és amerikai unitárius testvéreink már tul vannak azokon a korlátokon, melyek szét választanak. Kezet fogtak, akik eddig különböztek egymástól s most már egyesült erővel dolgoznak a szent célért. Megakarják s meg is fogják mutatni, hogy az unitárius vallásban minden meg van, ami az embert Istenhez emeli és itt a földön boldogítja. Csak a napokban történt, hogy Angliában a két heti lap összeolvadt. Most már *Inquirer és Christian life* a neve. Isten áldása legyen az egyesülésen!

Megindultak a Dávid-fillérek. Olvasóinkat értesítettük már, hogy minden unitárius tanulótól egy aranybetűt, minden ifjutól legalább egy leut várunk a dévai Dávid- emlékkőre. Örömmel írjuk, hogy már beérkezett Lupény-Vulkánból 403, Székelykálból 135 leu.

.....

Pályázat lelkészi állásra.

A szentgericei unitárius lelkészi állásra és szórványaira ezen-nel pályázatot hirdetek.

A lelkész javadalma:

1. 30 hold birtok haszonélvezete, melyből 19 hold szántó és kaszáló, 11 hold legelő.

2. 6 öl tűzifa.

3. Ákosfalvi leányegyháztól beszolgálásért 1000 lei.

4. Természetben lakás melléképületekkel és kerttel.

Ezen szép és virágzó egyházközségbe pályázhatnak szolgálatban levő lelkészek és egy gyakorló évet igazoló lelkészjelöltek.

A pályázat határideje f. évi augusztus 15 napja. A pályázatot fel kell szerelni szolgálattel bizonyítványokkal.

A pályázatot Halmágyi János marosköri espereshez kell be-terjeszteni a jelzett napig.

Dr. Boros György,
püspök.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

A kolozsvári unitárius főgimnázium igazgatósága értesíti a vidéki tanulókat a következőkről: A III. és IV. osztályos tanulók javító-vizsgálata szeptember 1—3. között lesz; a többi osztályok javító-vizsgálata és beiratkozása szeptember 12—14. napjain történik. A beiratkozáskor minden szülőnek be kell mutatnia állampolgársági bizonyítványát. A IV. és V. osztályba való felvételi és a baccalaureátusi vizsgálatra a kérvényeket 13 leu 50 banival ellátva augusztus hó 25—31. között kell benyújtani. A IV. és V. osztályra való felvételi vizsga terminusa szeptember 7—12.; a baccalaureátusi vizsgáé szeptember 25.—október 10. Amennyiben a vizsgai határnapokban valami változás áll be, arról a lelkész urakat idejében értesítjük.

Gyászhir. Julius 28-án elhunyt Ütő Sándor ny. középiskolai tanár, a magyar kisebbségi oktatás lelkes harcosa. Elhunytát családján és testvéreire: Ütő Áron egyh. tanácsos, Ütő Béla felsőfehérkői esperes és Ütő Lajos kolozsvári iskolaigazgatón kívül nagyszámu tisztelői és barátai is fájlalják.

Rövid hírek. Főtisztelendő püspök ur kinevezte Benedek Mihály elkészjelöltet Szentgericére, Rostás Dénest Nagyenyedre, Fazakas Jenőt Nyárádszentlászlóra, Fikker Jánost és Zsigmond Józsefet Kolozsvárra, Kövári Jakabot Homoródszentpálra, Török Eleket Nyárádszentmártonba segédlelkészekül; Lőrinczy Jánost Tordára hitoktató segédlelkésznek, Kádár Lajos vargyasi segédlelkészt ugyanoda helyetteslelkésznek, Kovács János tordátfalvi helyettes tanítót ugyanoda rendes tanítónak. — Nyugalmaztatását kérte november 1-i kezdettel Kelemen Árpád székelykői lelkész. — Külföldi akadémiták az 1929/30. tanévre: 1. Pálffy Rózsika, Pálffy Márton kolozsvári tanárunk leánya, a londoni Channing-House Schoolba. 2. Fikker János Oxfordba. 3. Rostás Dénes Manchesterbe. — 1929 júniusában hat teológus tett szakvizsgát; Fazakas Jenő, Fikker János, Péterffy Mihály, Rostás Dénes, Török Elek és Zsigmond József.

Egyházi ünnepségek. Aranyosrákos augusztus 11-én ünnepli az egyházközség önállóságának 300 éves jubileumát. Az ünnepélyen, melyre püspök urunk is leutazik, imádkozik Lőrinczy Dénes esperes, beszédet mond dr. Varga Béla egyházi főjegyző, ágendál Taar Géza nagyajtai lelkész. — Az udvarhelykői D. F. Egylet szintén augusztus 11-én tartja Városfalván évi rendes műsoros közgyűlését. — Tordátfalván augusztus 8-án lesz harangszentelés, melyen főtisztelendő püspök ur, Végh Benjámín esperes és Boros Jenő tanár szolgálnak.

Az országos magyar Dalosszövetség karnagyképző tanfolyamával kapcsolatban egyházi bizottságunk előtt kilencen tettek kántorképesítő vizsgát: Ádám Dániel h.-szentpéteri, Gál Dezső keményfalvi, Hurubás János muzsnai, Kovács Péter unokai állami tanító, Nagy Sándor, Nagy Vencel medeséri és Zsigmond Ferenc mézskői unitárius énekvezérek; Ferenczy Mózes, mint kisegítő nyert felhatalmazást; Pajor Árpád tatrangi lutheránus énekvezér pedig szintén kántorképesítő vizsgát tett.

Az amerikai Unitárius Társulat 1929 január 8. és február 13-án

tartott ülésein tiszteletbeli örökös tagjává választotta főtisztelendő dr. Boros György püspök urat. E szép kitüntetés, mely dr. Boros György püspök ur személyes érdemein kívül és rajta keresztül az egész erdélyi unitárius vallásközönség összeségére is vonatkozik, mindannyiunkat büszkeséggel és meglegéddel kell, hogy eltöltsön.

Rev. Miss Rosalind Lee, angol unitárius női lelkész, több heti tartózkodásra Erdélybe érkezett. Augusztus 4-én Kolozsvárt prédikál; utána leutazik a székelyföldre, hol unitárius egyházközségeink helyzetével kíván megismerkedni.

Street K. J., a Britt és Külföldi Unitárius Társulat volt elnöke augusztus 14-én tartja aranylakodalmát. Barátai ez alkalomból 1000 font ajándékkal fogják meglepni. Tekintve, hogy a mi Főtanácsunknak, érdekünkben végzett szeretetteljes munkálkodásáért, tiszteletbeli tagja, illő volna, hogy erdélyi barátai és ismerősei közül minél többen keressék őt fel levélileg, jókívánásaikat tolmácsolva.

Hymen. Dr. Farkas Sándor orvos eljegyezte Ürmösi Gizikét, Ürmösi Károly kolozsvári esperes-lelkész bájos leányát. Gratulálunk.

Orgonaszentelés Torockón. Szép és bensőséges ünnepe volt július 21-én Torockó unitáriusainak. A hivek áldozatkészségéből kijavították régi orgonájukat, melyet díszes ünnepség keretében adtak át a használatnak. Szombaton délután érkezett meg az egyházközségbe díszes kíséretével — kik között ott láttuk dr. Kristóf György egyetemi tanárt, dr. Gál Miklós körli felügyelő-gondnokot, dr. Vékás Lajos vezérigazgatót, Gyallay Domokos és Botos János írókat, Kovács Kálmán egyh. főszámvevőt, Hadházy Sándor egyh. pénztárnokot, Ütő Lajos igagatót, Türkösi Sámuel igazgatót, Demény Andor építész, műszaki tanácsost és másokat — dr. Boros György püspök ur, kit a borévi határban a megye képviselőjében a főszolgabíró üdvözölt. A püspök és neje autóját a borrévi hídnál a torockói legények lovasbandériuma fogadta és vezette be Torockóra, ahol a város határában a fiatalság nevében Péterffy Annuska, az egyházközség nevében pedig a papi laknál Németh István lelkész üdvözölte a főpásztort, aki meghatott hangon köszöntö meg az ünnepeltetést. Délután megtartatott a püspöki vizsgálat, este pedig a torockói fiatalság Péterffy Gyula énekvezér vezetésével, szerénnyel lepte meg a püspököt. Vasárnap délelőtt fényes templomi közönség előtt tartottak istentiszteletet. Imát és egyházi beszédet Árkosi Tamás sinfalvi lelkész mondott, az orgonaszentelés szertartását dr. Boros György püspök ur végezte egy mélyenszántó egyházi beszéddel. Az istentisztelet befejeztével a különféle helybeli és vidéki egyesületek képviselői üdvözölték a méltóságos és főtisztelendő püspök urat, aki minden egyes üdvözlést külön köszönt meg szíves szavakkal. A templomi ünnepség befejeztével közös ebéd volt, melyen több magvas felköszöntő hangzott el, noha alkoholt senki sem ivott. A Székelykő lábánál fekvő ősi unitárius templomban most már új harang és új orgona dicsőíti az egy Istent!

Halálozás. Brassóban június hó 9-én elhunyt *Kádár Sándor* mészárosmester 55 éves korában, ki az egyházközségnek évek óta buzgó és lelkiismeretes pénztárosa volt. Szerény viszonyok között indult el az ipari pályán, de aránylag rövid idő alatt a brassói iparos társadalom legvagyo-

nosabb tagjai közé küzdötte fel magát, amiben egyenlő része volt nejének is. Erős unitárius meggyőződésű ember volt, aki egyházához tántoríthatatlanul ragaszkodott s annak kiépítésén buzgón munkálkodott. Már életében kijelentette es jegyzőkönyvre vétette, hogy templomépítéskor a harangokat ő akarja adni s ha tovább él, bizonyára nagyobb dolgokat is mivelt volna az egyházközség javára. Örömmel értesülünk róla, hogy neje, aki nem unitárius, férjének a harangokra vonatkozó akaratát teljesíteni óhajtja s azt is kijelentette, hogy férjének f. évi 4000 leu egyházi adóját, amíg csak él, fizetni fogja. Együttal lapunk alapító tagjai közé lépett, amit mi részvétünk kifejezése mellett, a hála és köszönet érzetével viszonzunk. Adja Isten, hogy lapunk hasábjain még többször találkozunk nevével.

Nagyajtán a templomot fűteni fogják. Örömmel értesülünk a nagyajtai Nőkszövetsége határozatáról, mely szerint a templomot fűtésre rendezi be. Nemcsak a templom megbecsülésének és az ahoz való ragaszkodásnak szép bizonyága ez, hanem nemes példaadás arra, hogy a templomot mások is igyekezzenek hasonló módon barátságosabbá és vonzóbbá tenni a téli hidegben is. Tudomásunk szerint a férfiak a szükséges famennyiség biztosításáról önként gondoskodnak.

Egy felügyelő-gondnokunk egyháziassága. Jóleső örömmel jegyzünk fel néhány lépést dr. Szent-Iványi Gábor háromszékköri felügyelő-gondnok afia nevével kapcsolatban. Egy éven belül történt, hogy egyik köri lelkész többszörös operáción és súlyos családi megpróbáltatáson esett keresztül. Köri felügyelő-gondnok afia kezdeményezésére tekintélyes pénzösszeg gyűlt össze az anyagi gondok könnyítésére. — A folyó évi esperesi vizitatio alkalmával tudomására jutott, hogy egyik felekezeti énekvezér-tanító afia a tél folyamán hosszú ideig tartó súlyos betegséget szenvedett, ami különben is terhes családja több tagját is megpróbálta. A sok betegség a csekély gazdaság állatállományát teljesen felemésztette s azonkívül a családot adósságba kényszerítette. Köri f. ü. gondnok afia a terhek könnyítésére egy 2 éves borjut ajándékozott. — Ugyancsak az esperesi visitatio alkalmával Brassóban örömmel tapasztalta, hogy a hívek milyen jóakarattal és nemes erőfeszítéssel dolgoznak az egyházközség végleges kiépítésén. Köri f. ü. gondnok afia kijelentette, hogy az építő munkában maga is részt akar venni s ezért 10 éven át az egyházközség adófizető tagjai közé lépik. A kebli tanács megköszönte az önkéntes vállalkozást s az évi egyházi adó összegének megállapítását felügyelő-gondnok afiára bízta. — Mintha rég letűnt időknek ma már ritkán jelentkező szép tettei ujulnának meg e zajtalan példaadás emelkedett gondolkozásában!

Testvériség a gyakorlatban. A brassói ref. és unitárius egyház-községek a testvériségnek szép jelét adták közelebbről. Az eddig évenként külön rendezett erdei multságukat június 9-én közösen rendezték kedvező időben és igen nagy érdeklődés mellett. A munkát és jövedelmet a lélekszám arányában osztották meg. A 230.000 leu brutto bevételnek mintegy felét felemésztette a kiadás. A tiszta jövedelemből az unitárius egyházközségnek 23.000 leu jutott. A brassói magyarság nagy részének ünnepe volt ez a nap. A zászlók alatt, zenész mellett történt egységes felvonulás

impozáns volt A magyar testvériség gyakorlati megvalósulása, megragadó és példátadó dokumentuma.

Nyilvános köszönet. Csákány Dávid és neje budapesti lakosok, elhalt kis leányuk emlékére a bölöni Unitárius Egyházközség részére egy, a betegeknek kiszolgáltatandó urvacsorai kenyérhez szolgáló nehéz ezüst tálat adományoztak, mely művészi kivitelben a következő feliratot tartalmazza: „A bölöni Unitárius Egyháznak. Tóth Birike emlékére. Elhalt 1914 I. hó 10-én. Betegek utolsó-kenyér felszolgálásához. Hit által megyen az ember az örök nyugalomba.“ Értéke 5000 leu. — Ugyancsak ezzel egyidejűleg Sikó Boriska hadi árva és Kozma Mariska, egyházközségi gondnokunk kis-lánya, közösen egy hasonlóan művészi kivitelű ezüst keresztes poharat adományoztak „A bölöni Unitárius Egyháznak 1929.“ felirattal. Értéke 3000 leu. Midőn a nemes szívű adakozóknak e helyen is köszönetet mondunk, kívánjuk, hogy Isten áldja meg buzgó cselekedetüket. Az elhaltak emléke a kegyeletben, az élők hitbuzgóssága a jócselekedetekben él. *Lőfi Ödön*, unitárius lelkész.

Brassai bácsi emléket kézírásaival s egyéb hagyatékával együtt őrizi a kolozsvári főiskolai könyvtár. Sajnos még sok hiányzik, különösen könyveiből. Ha a szives olvasó akár tankönyveiből, akár írásaiból ráakad bármily csekély darabra s beküldi az E. K. Tanács irodájába, igen jó szolgálatot tesz a nagy férfi emlékének.

Már megindult az adakozás ifjuságunk körében a Dávid Ferenc dévai emléktáblára. A középiskolai tanulóktól egy aranybetű árát (8 leu) várjuk, falusi ifjainktól csak egy leuval is megelégszünk, de senki se maradjon ki a névsorból. Lapunk az adományokról is hirt fog adni.

Esperes és lelkész urak figyelmébe. A kolozsvári unitárius főgimnázium előljárósága anyagi lehetőséget kíván nyújtani a *tehetséges és szegénysorsu unitárius* tanulók középfoku iskoláztatására. A jövő 1929—30. iskolai évre fel tud venni 8—10 I. osztályba lépő teljesen ingyenes tanulót azok közül, akiket az esperes és lelkész urak a tanító urakkal való megbeszélés alapján javaslatba hoznak. Ez irányu megkereséseket f. év aug. 15-ig kér az előljáróság.

.....

Alapítói díj 500 leu, minek ellenében az Unitárius Közlöny ingyen jár!

Minden kézirat Szent-Iványi Sándor szerkesztő címére Cluj, Unitárius Kollégium küldendő.

Kéziratokat nem adunk vissza!

Előfizetési ár: Egész évre 60 L. Magyarországra 90 L. Egyes szám ára 8 L. Aki a 60 L.-t egy összegben előre befizeti, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapítódíj 500 L. Minden pénz Gálfi Lőrinc egyleti pénztárhoz küldendő.

Nyomatott „Corvin“-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17 sz